

**СБОРНИК С ПРАКТИКИ
ЗА ДОБРОДЕТЕЛИ**

2024/2025 уч. г.

Проект на 51. СУ "Елисавета Багряна",
част от Национална програма на МОН
"Иновации в действие",
Модул 1 "Нови учебни предмети, модули и
интердисциплинарно учене"
за учебната 2024/2025 година.

Част от иновацията на 51. СУ:
„Изграждане на 51 добродетели за 51 месеца в 51. СУ“

Включените в сборника практики са дело на
екип от педагози от 51. СУ

СЕБЕОТСТОЯВАНЕ
ГРИЖОВНОСТ
ЧИСТОТА
ОТДАДЕНОСТ
СЪСТРАДАНИЕ
УВЕРЕНОСТ
СЪОБРАЗИТЕЛНОСТ
СЪТРУДНИЧЕСТВО
СМЕЛОСТ
ВЕЖЛИВОСТ
ТВОРЧЕСТВО
БЕЗПРИСТРАСТНОСТ
РЕШИТЕЛНОСТ
УСЪРДИЕ
ЕНТУСИАЗЪМ
СЪВЪРШЕНСТВО
ГЪВКАВОСТ
ПРОШКА
ДРУЖЕЛЮБИЕ
ЩЕДРОСТ
НЕЖНОСТ
УСЛУЖЛИВОСТ
ЧЕСТНОСТ
ПОЧТЕНОСТ
СМИРЕНИЕ
ИДЕАЛИЗЪМ

ЦЯЛОСТНОСТ
РАДОСТ
СПРАВЕДЛИВОСТ
ДОБРОТА
ЛЮБОВ
ЛОЯЛНОСТ
УМЕРЕНОСТ
СКРОМНОСТ
ОРГАНИЗИРАНОСТ И РЕД
ТЪРПЕНИЕ
МИРОЛЮБИЕ
НАСТОЙЧИВОСТ
ЦЕЛЕУСТРЕМЕНОСТ
НАДЕЖДНОСТ
УВАЖЕНИЕ
ОТГОВОРНОСТ
САМОДИСЦИПЛИНА
СЛУЖЕНЕ
ТАКТИЧНОСТ
ПРИЗНАТЕЛНОСТ
ТЪРПИМОСТ
ВЯРА
СЕРИОЗНОСТ
ИСКРЕННОСТ
РАЗБИРАНЕ

Урок за час на класа

„Любовта не е само сърчица“

добродетелта любов на 14 февруари

Подходящ за:

5.–10. клас

Продължителност:

40 минути

Необходима техника:

не е задължителна

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Цел:

Да се говори за любовта като добродетел – не само в романтичен смисъл, а като грижа, внимание и доброта към хора, животни, природа и себе си.

Цели на урока:

- Да разширим разбирането на учениците за понятието любов.
- Да покажем, че любовта се изразява чрез действия, уважение, грижа и жестове.
- Да се създаде позитивна, свързваща атмосфера в класа.
- Да се вдъхнови инициативност за украса и събития, свързани с 14 февруари.

Хог на урока

1. Начало – “Какво не е любов?” (5 минути)

Учителят пита:

Когато чуете думата любов, какво си представяте?

А какво не е любов?

(Няколко кратки отговора – без обсъждане, за загряване.)

После обяснява:

Днес ще говорим за любовта като действие, добродетел и човешка стойност – не само за двойки, а за приятелството, семейството, животните, природата, себе си и хората около нас.

2. Групова игра: „Любов в 5 действия“ (15 минути)

Разделяме класа на малки групи (4–5 ученици). Всяка група получава 5 празни ленти (хартия или картончета). Задачата им е да напишат 5 примера за действия, чрез които човек може да показва любов – не само романтична.

Примери:

- Когато помагам на брат ми да си стегне раницата.
- Когато не подмина баба с тежки торби.
- Когато слушам приятел, без да го прекъсвам.
- Когато не обиждам дори когато съм ядосан.
- Когато си давам време да си почина, защото обичам себе си.

После групите четат по една или две от лентите пред класа. Лентите се залепват на табло или стена с надпис: *„Любовта е нещо, което правим.“*

3. Работилница: „Сърце с послание“ (15 минути)

Всеки ученик получава изрязано сърце от цветна хартия.

В него трябва да напише:

Кратко послание, благодарност или комплимент към някого от класа, от училището, семейството и т.н. Може да бъде анонимно или с име.

Примери:

- Благодаря ти, че винаги ми пазиш място на чина.
- Винаги ми става по-весело, когато се смееш.
- Харесвам как рисуваш.
- Радвам се, че те има.

Учителят събира сърцата и ги поставя на общо табло в класната стая или в коридора. Може да се нарече „Стената на добрите сърца“.

4. Обобщение и идея за продължение (5 минути)

Учителят обобщава:

Любовта не е просто думи и сърчица по картички. Любовта е това, което правим – как се държим с хората, как се грижим, как се подкрепяме, как прощаваме.

Допълнителна идея за дългосрочно въздействие:

Урокът може да се провежда всяка година около 14 февруари, като всяка година има различна тема:

- „Любов към природата“
- „Любов към себе си“
- „Приятелството като вид любов“
- „Силата на добротата“

Може да се създаде традиция:

- Класовете украсяват коридорите със „сърца с послания“.
- Избират се най-сърдечни или вдъхновяващи послания.
- Учениците сами създават табло, венец или дори съвместна украса с други класове.

Урок за час на класа

„Суперсилите в нас – добродетели, които правят света по-добър“

Продължителност:

40 минути

Автор:

Екип 51. СУ

Елисавета Багряна“

Необходими материали:

Цветни картони или листове

Лепило, ножици, маркери,
флумастери

Малки листчета
(за тайни послания)

Лента, канап или щипки
(за миниизложба на постери)

Бяла дъска или флипчарт

Цел:

Учениците да разпознаят и разберат какво представляват добродетелите любов, творчество, признателност и искреност и как те присъстват в ежедневието ни.

Хог на урока

1. Въведение: "Невидимите суперсили" (5 минути)

Учителят пита:

Според вас, кои са истинските суперсили на хората, които нямат нищо общо със силата и летенето?

*Написва на дъската четири думи: **любов, творчество, признателност, искреност**. Обяснява, че днес ще работят по отбори и ще открият защо именно те ни правят по-добри хора.*

2. Разпределяне по отбори и работа по „добродетелни станции“ (25 минути)

Учениците се разделят на 4 отбора – всеки отбор работи по една добродетел:

Станция „Любов“ – Игра „Сърцето говори“

Задача:

Всеки ученик от отбора взима листче и пише кратко изречение за нещо малко, но мило, което е направил за някого или някой е направил за него (напр. „Приятел ми подаде ръка, когато паднах“). После лепят листчетата върху изрязано голямо сърце от картон.

Извод: Любовта е в действията, не в думите.

Станция „Творчество“ – Задача „Изобretti доброто“

Задача:

Учениците получават изрезки от стари списания, цветна хартия, лепило, маркери. Те трябва да създадат **плакат или миниизобретение**, с което „доброто“ ще се разпространява по-бързо в света – може да е „машина за усмивки“, „капак на раницата с комплименти“ и др.

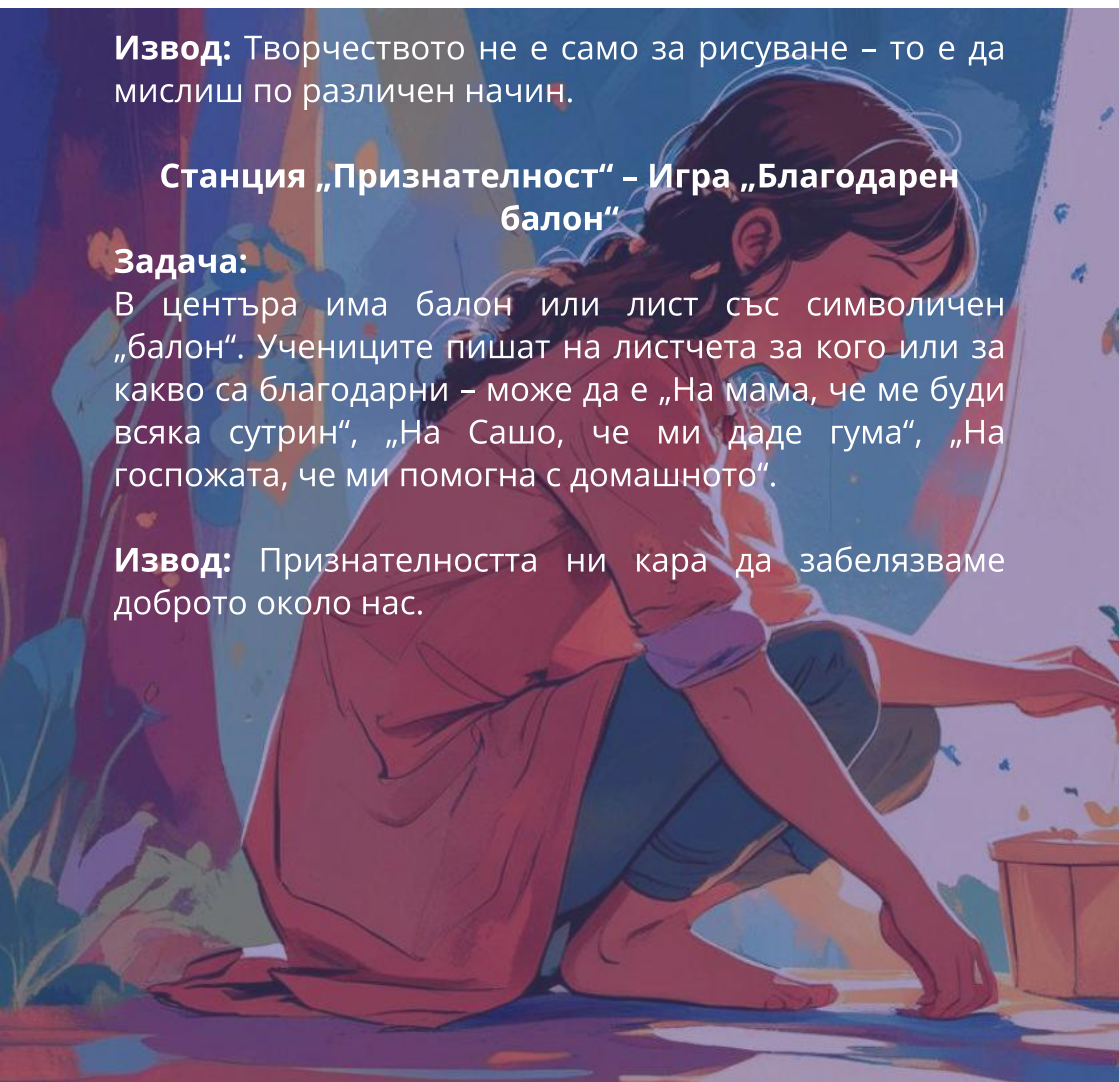
Извод: Творчеството не е само за рисуване – то е да мислиш по различен начин.

Станция „Признателност“ – Игра „Благодарен балон“

Задача:

В центъра има балон или лист със символичен „балон“. Учениците пишат на листчета за кого или за какво са благодарни – може да е „На мама, че ме буди всяка сутрин“, „На Сашо, че ми даде гума“, „На госпожата, че ми помогна с домашното“.

Извод: Признателността ни кара да забелязваме доброто около нас.

Станция „Искреност“ – Игра „Истина в действие“

Задача:

Учениците играят игра с въпроси – всеки тегли листче с въпрос като:

- „Кога за последно каза истината, въпреки че беше трудно?“
- „Казвал ли си нещо, за което си съжалявал, и после си се извинил?“

След това разиграват кратки сценки по ситуациите.

Извод: Искреността не винаги е лесна, но винаги е правилният път.

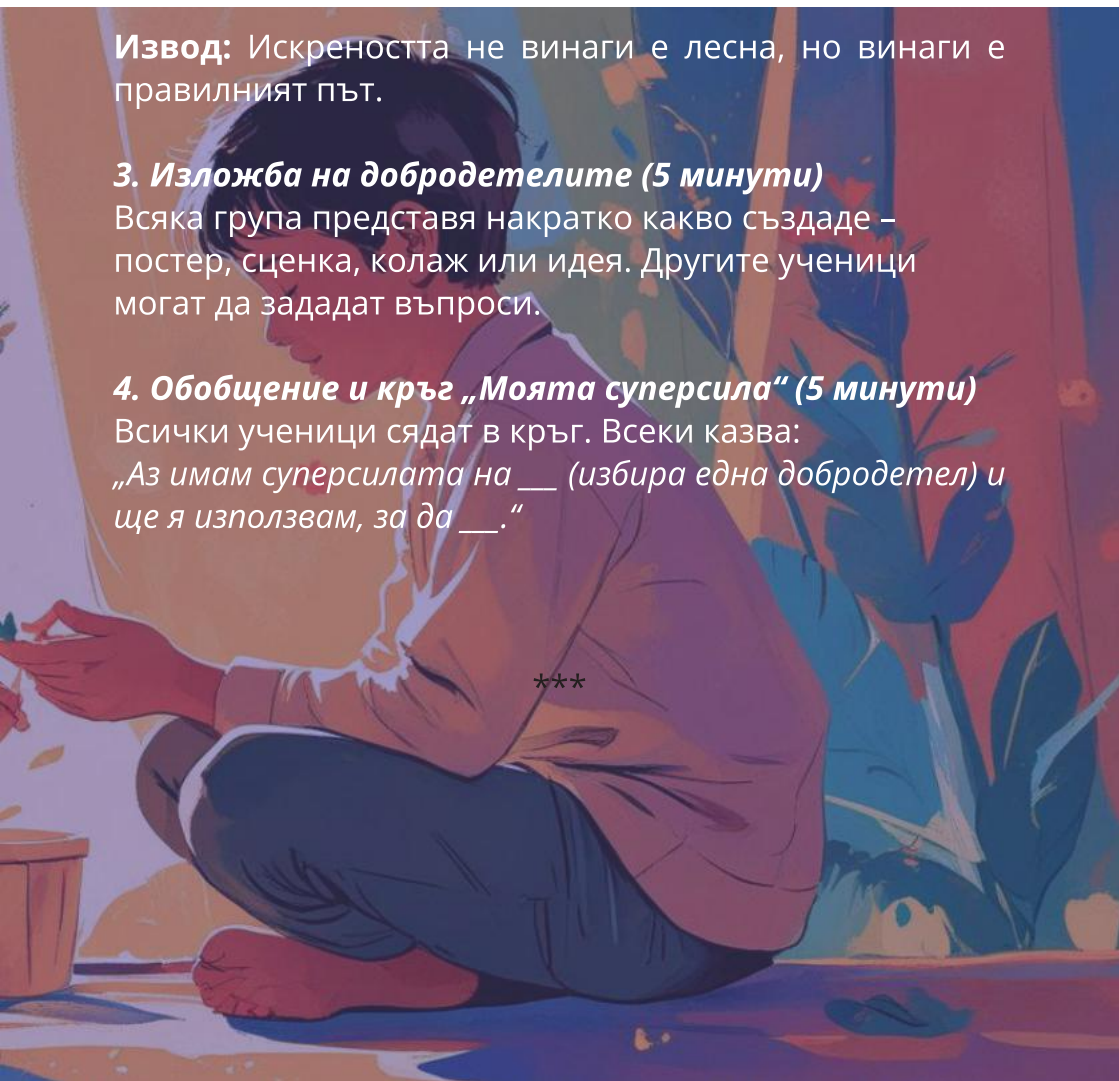
3. Изложба на добродетелите (5 минути)

Всяка група представя накратко какво създаде – постер, сценка, колаж или идея. Другите ученици могат да зададат въпроси.

4. Обобщение и кръг „Моята суперсила“ (5 минути)

Всички ученици сядат в кръг. Всеки казва:

„Аз имам суперсилата на ___ (избира една добродетел) и ще я използвам, за да ___.“

Урок за час на класа

„Добродетелите в нашия дигитален свят“

Продължителност:

40 минути

Клас:

6. - 8. клас

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Необходими материали:

Таблица/бяла дъска (или
интерактивна дъска)

Устройства (таблети, телефони,
лаптопи) с достъп до Padlet или

Google Jamboard (по избор)

Интернет достъп

Цел:

Учениците да разпознават и осмислят ролята на добродетелите в ежедневноото си поведение, включително и в дигиталната комуникация.

- Учениците ще назовават и описват основни добродетели (честност, уважение, отговорност, съпричастност).
- Учениците ще разпознават прояви и отсъствия на добродетели в онлайн поведение.
- Учениците ще създадат кратки дигитални послания, насърчаващи добродетелите в онлайн среда.

Хог на урока

1. Въведение (5 минути)

Учителят задава въпроса: „Какво означава да бъдеш добродетелен човек?“

Учениците споделят примери за добродетели, които са забелязали у свои съученици или в онлайн комуникацията. Записват се на дъската.

2. Основна част (15 минути)

Кратка дискусия по следните въпроси:

- Как се проявяват добродетелите онлайн?
- Какво се случва, когато липсват уважение и отговорност в интернет?

След това учениците работят по групи и получават казуси (на лист или чрез дигитална платформа), които описват ситуации в социалните мрежи. Те трябва да определят коя добродетел липсва и как тя може да бъде проявена.

3. Творческа задача с технологии (15 минути)

Учениците създават кратки дигитални послания, слогани или комикс реплики в Padlet, Google Jamboard или друг онлайн инструмент, които насърчават избрана добродетел в онлайн среда. Пример: „Преди да коментираш — помисли! Бъди съпричастен.“

4. Обобщение (5 минути)

Всеки екип споделя едно послание пред класа. Учителят обобщава, като подчертава значението на добродетелите не само в реалността, но и в дигиталната комуникация.

Очаквани резултати

- Учениците ще могат да назовават основни добродетели и да дават примери за тях в дигитална среда.
- Ще развият чувствителност към онлайн поведение и ефекта му върху другите.
- Ще упражнят умения за екипна работа, критическо мислене и дигитално творчество.

Урок за час на класа

„Добродетелите започват с нас“

Първи час на класа след лятната ваканция

Продължителност:

40 минути

Клас:

Подходящ за начален, прогимназиален и гимназиален етап (адаптивен според възрастта)

Необходими материали:

Цветни листове или табло

Маркери, лепящи листчета

Картон за изписване на

"Класов договор на добродетелите"

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Цел:

Да се създаде позитивна атмосфера в класа чрез въвеждане на темата за добродетелите, изграждане на доверие, взаимопомощ и мотивация за положително поведение през годината.

- Да се стимулира осмислянето на важността на добродетелите за съжителството и ученето в училище.
- Да се насърчи споделянето на личен опит и положителни примери от ваканцията.
- Да се създаде договор за добродетелно поведение в класа.

Хог на урока

1. Въведение (5 минути)

Учителят поздравява учениците с „Добре дошли!“ и поставя въпроса: „Как искаме да се чувстваме в училище тази година?“ На дъската се записват думи като: спокойни, уважавани, смели, обичани, вдъхновени.

2. Разговор за добродетели (10 минути)

Учениците се запознават (или си припомнят) какво са добродетели – положителни качества, които помагат да живеем заедно в разбирателство. Учителят споменава примери: доброта, отговорност, уважение, търпение, съпричастност, честност, старание.

3. Споделяне „Моят момент на добродетел през ваканцията“ (10 минути)

Учениците разказват за момент, в който са проявили или са забелязали добродетел по време на лятната ваканция. По-малките ученици могат да нарисуват този момент, а по-големите – да го разкажат накратко.

4. Изграждане на „Класов договор на добродетелите“ (10 минути)

Класът избира 3–5 добродетели, които иска да следва през учебната година. Те се изписват на картон и се подписват от всички ученици. Таблото може да се окачи в класната стая.

5. Заключение (5 минути)

Учителят обобщава, че всяка година е ново начало и че най-важното, което носим със себе си в класната стая, са нашите постъпки и отношение. Добродетелите не изискват ваканция – те са с нас всеки ден.

Очаквани резултати

- Учениците ще разпознават и назовават добродетели в реални ситуации.
- Ще бъдат мотивирани за създаване на позитивна среда в класа.
- Ще поемат лична отговорност към поведението си и подкрепата на другите.

Урок за час на класа

„Честност и откровеност по Великден“

Час на класа (възпитателен, игрови)

Продължителност:

40 минути

Клас:

8. клас

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Необходими материали:

Листчета с въпроси/казуси

Цветни картони или хартиени

„яйца“ за писане

Табло или дъска

Цел:

Да се осмисли ролята на честността и откровеността в човешките отношения, като се използват символиката и традициите на Великден за стимулиране на размисъл, съпричастност и морална отговорност.

- Учениците ще разпознават значенията на честността и откровеността в ежедневието.
- Ще се запознаят с основни български великденски традиции и тяхното символично значение.
- Ще развиват умения за изразяване на мнение, споделяне и самоанализ в доверителна обстановка.

Хог на урока

1. Въведение (5 минути)

Учителят разказва накратко за символиката на Великден в българската традиция – победата на светлината над тъмнината, новото начало, прошката и възраждането. Темата се свързва със значението на честността и откровеността – като начин за вътрешно пречистване и изграждане на доверие.

2. Традиции и символи (5 минути)

Кратък разговор за великденските обичаи в България: боядисване на яйца, чукане за здраве, обреден хляб (кулич), ходене на църква в нощта срещу Великден. Учениците споделят какви традиции се спазват в техните семейства.

3. Игра „Откровено яйца“ (15 минути)

Учителят подготвя хартиени шаблони на яйца, в които са поставени въпроси като:

- Спомни си момент, в който не беше напълно честен – как се почувства?
- Кога последно прояви откровеност дори когато беше трудно?
- Какво би казал на човек, пред когото искаш да бъдеш напълно искрен?

Учениците по избор теглят и отговарят. Разговорът се води в атмосфера на уважение и дискретност.

4. Упражнение „Яйце на прошката“ (10 минути)

Всеки ученик получава празно хартиено яйце и записва на него послание или признание, което не е споделял досега, но би искал да изкаже – към себе си или към друг човек. След това яйцата се поставят в обща кошница/кутия. Желаетелите могат да прочетат своето яйце пред класа.

5. Заключение (5 минути)

Учителят обобщава: както Великден символизира пречистване и ново начало, така и честността и откровеността ни помагат да израстваме и да бъдем в мир със себе си и другите. Пожелава се празничен дух, осъзнатост и доброта.

Очаквани резултати

- Учениците ще свържат моралните ценности с празничната символика на Великден.
- Ще развият умения за открито, но деликатно изразяване на чувства и мисли.
- Ще се насърчи емпатията, прошката и емоционалната зрялост.

Урок за час на класа

„Честност и откровеност по Коледа“

Час на класа (възпитателен, игрови)

Продължителност:

40 минути

Клас:

8. клас

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Необходими материали:

Хартия или малки

листчета за писане

Кутия или торбичка

(„Коледна шапка“)

Табло или дъска за

записване на изводи

Цел:

Да се осмисли значението на честността и откровеността в междуличностните отношения, особено в празнична среда, която провокира емоции, очаквания и жестове на внимание.

- Учениците ще разпознават значенията и разликите между честност и откровеност.
- Ще дискутират предизвикателствата при казване на истината в ежедневието и по време на празници.
- Ще развиват умения за споделяне, доверие и изразяване на мнение с уважение.

Хог на урока

1. Въведение (5 минути)

Учителят поставя въпроса: „По-лесно ли е да бъдем честни по Коледа?“ Следват кратки отговори, за да се въведе темата – как честността се свързва с подаръци, пожелания, семейни моменти и приятелства.

2. Игра „Откровената Коледна шапка“ (15 минути)

Всеки ученик написва анонимно на листче отговор на въпроса: „Кое е нещото, което някога съм спестил/а или не съм казал/а честно на приятел/родител/учител?“ Учителят събира листчетата в кутия или торбичка. След това избира няколко на случаен принцип и ги прочита (без да коментира автора). След всяко прочетено съобщение класът кратко обсъжда защо хората понякога премълчават истината и какви са последствията от това.

3. Дискусия „Честност ≠ Грубост“ (10 минути)

Учениците обсъждат разликата между това да бъдеш откровен и това да бъдеш обиден. Дискутира се как да казваме истината по деликатен и емпатичен начин. Учителят дава пример: „Как бихте казали на приятел, че подаръкът му не ви харесва, без да го нараните?“

4. Упражнение „Коледна откровеност с доброта“ (5 минути)

Учениците си разменят по едно писмено пожелание/послание с другарчето си по чин, в което да бъдат напълно откровени, но с положителен фокус –

например: „Откровено – не винаги се разбираме, но оценявам, че...”

5. Заключение (5 минути)

Учителят обобщава: Честността и откровеността създават доверие, но изискват такт и сърце. Коледа е време, в което думите ни могат да бъдат подарък – когато са искрени, внимателни и доброжелателни.

Очаквани резултати

- Учениците ще разграничават честност от грубост и ще оценяват стойността на искреното, но внимателно общуване.
- Ще развият емпатия и ще осмислят ефекта на думите си върху другите.
- Ще се създаде позитивна и доверителна атмосфера в класа.

Урок за час на класа

„Приказка за Четирите сенки наг Стара планина“

Продължителност:

40 минути

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

В час на класа учителят може да избере да прочете на учениците приказка, чрез която да провокира разговор за различни добродетели. Предлагаме Ви такава, свързана с честността, искреността и смелостта. Според Вашите нужди може да замените добродетелите.

Приказка

В подножието на Стара планина имало едно малко селце, където хората живеели просто, но с усмивка. Там живеел малкият Божидар, момче с остър ум, но твърде често мързеливо сърце.

Един ден, докато помагал нехайно на дядо си в градината, Божидар чул вик от гората. Любопитството му било по-силно от мотиката, та тръгнал. Навътре сред дърветата попаднал на четири сенки, които не приличали на хора, но говорили като тях.

Първата сянка се приближила и рекла:

— Аз съм Сянката на Лъжата. Ще ти дам лесни пътища, ако ми дадеш сърцето си.

Втората прошепнала:

— Аз съм Страхът. Ще ти покажа как да се криеш от всичко, ако затвориш очите си за света.

Третата казала с усмивка:

— Аз съм Алчността. Ще ти дам всичко, стига да не мислиш за другите.

Четвъртата стояла по-далеч, мълчалива. Божидар я попитал:

— А ти коя си?

— Аз съм Сянката на Смелото сърце. Не давам нищо даром. Но ако избереш мен, ще носиш светлина, където и да стъпиш.

Божидар се замислил. Спомнил си как излъгал майка си, за да не ходи на училище. Как скрил котлетата на съседката, защото му било забавно. И как се страхувал да каже "извинявай".

— Не искам лесното — казал той. — Избирам теб.

Сенките избледнели. Само последната останала. А в ръката на Божидар се появил стар меден ключ.

На връщане към селото той отключил вратата на дядовата плевня с медения ключ и сам пренесъл дървата в нея. Не казал нищо, но дядо му забелязал — в очите на момчето вече нямало сянка на мързел, а искра на смелост.

Урок за 9. клас

**„Честност, отдаденост, съобразителност
– неща, които не се учат наизуст“**

Продължителност:

40 минути

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Необходими материали:

Листове А4, химикалки

Три плика с казуси

(по един за всяка добродетел)

Лепящи листчета (за анкета)

Голям плакат или

дъска за финални изводи

Часовник или таймер

Цел:

Учениците да разпознават и разсъждават върху важни добродетели в реални житейски ситуации, като участват активно в дискусия и групови предизвикателства.

Хог на урока

1. Загряване – Бърза асоциация (5 минути)

На дъската се изписват трите думи: **Честност, Отдаденост, Съобразителност.**

Учениците имат 2 минути да напишат по едно кратко изречение за всяка – как я разбират.

Няколко доброволци прочитат. Целта е да се покаже, че тълкуванията се различават и че сега ще влязат в реални ситуации.

2. Групова дейност – Трите плика с казуси (20 минути)

Класът се разделя на три отбора. Всеки отбор тегли един плик с добродетел и ситуация, която да разиграе.

Примерни казуси:

Честност:

„Ученик е хванат да преписва. Твърди, че само е 'помогнал' на приятел. Учителят пита и теб дали е така. Как постъпваш?“

Отдаденост:

„Групов проект – останалите не вършат почти нищо. Само ти и още един работите. Ще продължиш ли, дори да знаеш, че всички ще получат еднаква оценка?“

Съобразителност:

„В междучасието двама ученици се карат шумно. Учител приближава. Знаеш, че един от тях вече е на ръба на наказание. Как ще реагираш, ако не искаш да има излишни проблеми?“

Задача:

Всяка група:

- Обсъжда казуса (5 мин)
- Подготвя кратка ролева сценка или „реч на избор“ – какво биха направили и защо (10 мин)
- Представят пред класа (по 2–3 минути на отбор)

3. Мълчалива анкета – „Къде стоя аз?“ (5 минути)

Учениците получават лепящо листче и пишат анонимно:

„Коя от трите добродетели ми е най-трудна в живота и защо?“

Учителят ги събира и чете няколко от тях (без имена). Обсъждат какво влияе на избора и как може да се развие дадена добродетел.

4. Финален кръг – „Една мисъл, един избор“ (5 минути)

Учениците споделят по избор:

- Един пример от живота си, в който са проявили една от добродетелите ИЛИ
- Едно нещо, което ще се опитат да направят тази седмица – свързано с честност, отдаденост или съобразителност.

Урок (серия от часове)

„Творчество от природата – животът в образи“

Продължителност:

5+ учебни часа

Област на знание:

Биология + ИИ

Форма:

Индивидуална
творческа работа +
групово представяне

Краен резултат:

Табла за украса на училището
с биологично съдържание и
художествена стойност

Автор:

Екип 51. СУ
„Елисавета Багряна“

Примерен уводен текст на учителя по биология:

„Здравейте, творци и изследователи!

Днес няма да говорим за учебен материал, който трябва да запомним за контролно. Ще говорим за онзи вид знание, който идва от наблюдението, вдъхновението и личната изразност.

Темата ни е **творчеството** – но не просто като рисуване, а като начин да съчетаем знанието с въображението.

Вие сте ученици с талант и интерес към изобразителното изкуство. А аз – учител по биология. И знаете ли кое е общото между нас? Природата. Тя е най-великият художник и най-мъдрият биолог.

Затова ви предизвиквам: да създадем **уникални табла за нашето училище**, които да показват

красивия свят на: **риби, земноводни, влечуги, птици, дървета, гъби и билки от България.**

Ще имате време да рисувате, да търсите информация, да се вдъхновявате. Накрая ще оставим следа – истински, красиви и образователни табла, които ще красят училището и ще вдъхновяват и другите.“

Структура на дейността (5 часа)

Час 1 – Въведение + Игра „Какво има в главата на твореца?“

Мини-дискусия: Какво означава творчество? Дали е само талант или и въпрос на гледна точка?

Игра:

Всеки ученик тегли листче с необичайна „комбинация“ – например:

- „рибка + мъгла“,
- „птица + вятър“,
- „гъба + звуци“.

Задачата: за 2–3 минути да скицират или опишат как изглежда това. Играта е за раздвижване на въображението.

Учителят представя категориите за работа:

- риби
- земноводни
- влечуги
- птици
- дървета
- гъби
- билки

Учениците избират тема за рисуване (или теглят на случаен принцип).

Час 2 – Изследване и планиране

Учениците получават материали (или изследват в учебници/биологични книги/енциклопедии), за да научат повече за избраното растение или животно:

- къде се среща
- как изглежда
- интересни факти
- защо е важно за екосистемата

Всеки ученик подготвя скица и бележки, които ще включи в своето табло – кратка информация плюс илюстрация.

Час 3 и 4 – Рисуване и изработка на таблата

Учениците рисуват/изработват таблата индивидуално.

Всеки включва и:

- име на вида (на български и по избор – на латински)
- къса полезна информация (до 5 изречения)
- собствено художествено решение на фона, композицията, рамката

Учителят обикаля и насърчава учениците да мислят творчески, но с уважение към научния облик на вида.

Час 5 – Представяне и избор на табла за изложба

Всеки ученик представя своето табло с 2–3 изречения:

- защо избрах това
- какво ми хареса в него
- какво научих

Класът (или жури от учители) избира табла за

поставяне в коридори, класни стаи, библиотека, кабинета по биология или в изложбено пространство.

Таблата могат да се ламинират и поставят с надпис:
„Създадено с творчество и знание от ученици на ... клас“

Финални цели и стойност на проекта:

- Развитие на творческо мислене, наблюдателност, самостоятелност и ангажираност
- Осъзнаване, че творчеството не е само рисуване, а начин да представим знание по жив и красив начин
- Учениците оставят следа в училището си
- Проектът може да се повтаря ежегодно с различни теми

Интердисциплинарен Урок

„Градът е музей“

проектно базирано обучение,

Продължителност:

1 учебен час

Класове:

8. клас и 1. клас

Автори:

Аделина Йотова

(ИИ, 8. клас),

Мариела Миланова

(начален етап, 1. клас)

Необходимите материали:

Таблети или листове с
подготвена информация за
сградите

Листове за рисуване,
моливи, пастели, флумастери

Устройство за
прожектиране на презентации
(ако е нужно)

Цели на урока:

- Да се развие наблюдателност, естетическо възприятие и интерес към архитектурното и културното наследство на София.
- Да се упражнят умения за търсене, обобщаване и представяне на информация.
- Да се насърчи умението за комуникация с по-малки ученици и адаптиране на съдържание според възрастовите особености.
- Да се възпитават добродетели като съпричастност, подкрепа и сътрудничество между ученици от различни възрасти.
- Да се създадат предпоставки за креативност и емоционално изразяване чрез рисуване.

Хог на урока

1. Въведение (5 мин):

Представяне на темата и участниците; запознаване между учениците от двата класа.

2. Презентации (15–20 мин):

Осмокласниците представят подготвената от тях информация за емблематични сгради в София – подходяща за възрастта на първокласниците, с акцент върху любопитни факти и визуални елементи.

3. Творческа дейност (20 мин):

Всеки първокласник избира сграда, която го е впечатлила, и я рисува с помощта на „своя“ осмокласник. Работи се по двойки в атмосфера на подкрепа и приятелство.

4. Заключение и споделяне (5–10 мин):

Учениците представят готовите си рисунки. Кратко споделяне на впечатления. Учителите обобщават добродетелите, проявени по време на работата.

Продължение на дейността:

- Организиране на изложба в училище с рисунките на първокласниците.
- Подготовка на кратко видео или албум със снимки и впечатления от урока.

Очаквани резултати:

- Осмокласниците ще могат да представят устно събрана информация по разбираем и интересен начин.
- Първокласниците ще научат нови факти за града си и ще развият увереност в изразяване чрез рисунка
- Ще се формират връзки между ученици от различни етапи, които допринасят за позитивен училищен климат.
- Ще бъде подготвена изложба с ученически творби.

Урок за 5. клас

„Какви добродетели са нужни за мисия в космоса“

Продължителност:

40 минути

Целева група:

5. клас

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Този иновативен урок съчетава астрономически знания и нравствено възпитание, за да помогне на учениците да осъзнаят кои човешки добродетели стоят в основата на успешните космически експедиции. Изходна точка е материалът за Слънчевата система, изучаван в 5. клас, където се разглеждат движенията на небесните тела и мястото на Земята сред тях. Вместо обичайния преговор, класът е поканен да “участва” в бъдеща мисия до Марс или в Космоса и да определи кои качества ще направят това пътуване възможно и безопасно за екипажа.

Хог на урока

Цели

- Интегриране на знания – прилагане на астрономични факти за планетите и Слънчевата система при моделиране на реални ситуации в затворена среда (космическа станция или кораб).
- Формиране на добродетели – осмисляне на ценности като отговорност, екипност, дисциплина, смелост, уважение и емоционална устойчивост – качества, без които животът извън Земята е немислим, особено в затворена и ограничена среда.
- Развитие на ключови компетентности – екипна работа по проект, визуално и креативно представяне на информация, умения за презентиране и критично мислене.

Дейности

- 1. Брейнсторминг** – учениците свързват конкретни предизвикателства на дългите космически полети (ограничено пространство, комуникационни забавяния, радиация и др.) с необходимите личностни качества, като преди това са видяли примери от различни експедиции в Космоса.
- 2. Работа по екипи** – всяка група избира добродетели, изследва тяхното отражение върху работата в орбита и подготвя своя макет:
 - **Плакат** – визуализиране на добродетелта чрез символи, кратки послания и научни данни.

- **Макет** – модел на модул или апарат, в който добродетелта „присъства“ (напр. прозрачна „капсула на доверието“ за аварийни ситуации). Използват се умения, заложиени в учебния предмет „Технологии и предприемачество“ – изработване на макети и модели по конструктивно задание.

3. Представяне – учениците представят постерите и макетите си пред публика и обсъждат кои качества са критични за дълготрайното благополучие на хората в космоса.

Очаквани резултати:

- Учениците затвърдяват астрономичните си знания, като ги пренасят в практически контекст.
- Развиват социално-емоционални компетентности и усъвършенстват уменията си за екипна работа и комуникация.
- Създават материали, които могат да бъдат експонирани на училищно събитие или като дългосрочен декор.

Учениците създават цветни плакати, иновативни макети и дори комикси с нови причудливи герои и техните приключения из дебрите на Космоса.

Така урокът надскача традиционните граници на предметите и превръща понятията „космос“ и „добродетел“ в преживяване, което вдъхновява учениците да мечтаят – и да действат – като бъдещи изследователи и отговорни граждани на планетата Земя.

Урок - Световен ден на книгата и авторското право – 23 април

„Книгите – прозорец към добродетелите“

Продължителност:

40 минути

Автор:

Екип 51. СУ

Методи и подходи:

„Елисавета Багряна“

Беседа

Разказ

Четене с разбиране

Обсъждане/дискусия

Игра и творческо писане (игра „Случайна история“)

Работа по двойки или в групи

Цели на урока:

1. Учениците да осъзнаят ролята на книгите за личностното израстване и възпитаване в добродетели.
2. Да се запознаят с важни добродетели чрез художествен текст.
3. Да развиват умения за слушане, разбиране и обсъждане на литературен текст.
4. Да прилагат знанията си творчески, като създават кратка история чрез игра.

Хог на урока

1. Въведение (5 минути)

Учителят представя темата на деня – Световен ден на книгата и авторското право - 23 април с кратка беседа по въпросите: **Какво отбелязваме днес? Защо четем книги? Какво научаваме от тях?**

Учител: 23.04. - Световен ден на книгата и авторското право. Датата не е избрана случайно, тя е свързана с раждането и смъртта на изтъкнати световни автори, някои от които вие предстои да изучавате в училище в горните класове – Уилям Шекспир – „Ромео и Жулиета“, Мигел де Сервантес – „Дон Кихот“.

Идеята да се отбелязва този ден е да насърчава четенето при младите читатели като вас, за да открият удоволствието от четенето.

Денят се отбелязва за първи път през 1995 г. Можете ли да сметнете колко години вече се отбелязва този ден?

Учителят представя мисълта на Конфуций и обяснение на трите пътя към знанието: Размишление, Подражание Опит.

Учител: Един мъдрец и философ на име Конфуций, живял хиляди години назад във времето в древен Китай, учел хората, че към знанието водят три пътя: **Пътят на размишлението, Пътят на подражанието и Пътят на опита.** Книгите съдържат в себе си и трите пътя. Първо, развиват нашата логическа мисъл и ни правят мислещи, разсъждаващи хора. Второ, когато четем книги, в които има истории с добри примери, това ни дава вдъхновение за

подражание. Трето, има много книги, в които се разказват реални, истински истории. От тях можем да вземем готовия опит на писателя или неговите герои и така да си спестим трудности.

Трите пътя, които книгите носят, възпитават у читателите много положителни характеристики, които се ценят от всички хора и ги наричаме добродетели. Да отбележим някои от тях:

- **Любознателност** - това е силното желание да разберам нещо, да узнаем. Това е желанието да добиваме нови знания.;
- **Постоянство и ред** - чрез четенето се създават навици, които ни учат да сме постоянни и да завършваме започнатото;
- **Увереност** - четенето на книги увеличава знанията, което ни кара да се чувстваме по-уверени;
- **Креативност** - книгите развиват въображението, фантазията ни и така ни помагат да развием нашите таланти;
- **Доброта, Толерантност, Съпричастност** - поуките в книгите ни карат да станем по-добри хора, които уважават себе си и околните, карат ни да се поставим на мястото на героите и да се опитаме да ги разберем по-добре, ние читателите съпреживяваме историите в книгите и се вълнуваме с героите;
- **Търпение** - съдбата на героите в книгите ни показва, че не всичко става веднага - нужни са повече усилия и търпение за постигане на добрите резултати.

2. Основна част (15 минути)

Четене на историята „Градът без книги“

Учителят чете историята на глас. Учениците слушат

Градът без книги

Имало едно време градче, където никой не четял Библиотеката била затворена, а книгите – заключени в прашни сандъци. Хората мислели, че нямат нужда от тях.

Вместо да търсят мъдрост и истина, жителите на градчето се карали, обиждали се, завиждали си, правели си лоши шеги или въобще не си говорили. С времето всичко добро от този град започнало да изчезва. Изчезнали усмивките, прегръдките, приятелствата, веселието, празниците, а също и любезността, съчувствието, помощта, обичта. Един ден в града пристигнало непознато момиче на име Мила. Тя носела със себе си само една стара раница, която била пълна с книги.

– Защо ги мъкнеш тия тежести? – попитал я един човек.

– Това не са тежести. Това са съкровища – отговорила тя.

След това Мила извадила една книга и започнала да чете гласно на площада.

Първо никой не я слушал. Но после дошло едно дете. После още едно. И още. Мила четяла истории за смели герои, за истина, за добрина, за прошка. Всеки ден носела различна книга и я споделяла с всеки, който искал да слуша.

И се случило чудо - хората започнали да си говорят и да си споделят преживявания.

– Хей, аз помогнах на съседа си, както правеше

момчето в историята! - рекъл един мъж.

– Аз казах истината, макар да беше трудно – както направи героят в книгата! - споделил друг.

– Аз простих на приятелката си – като в онази приказка! - с радостен глас се обадила една жена.

Малко по малко хората започнали да се променят. В града се върнали добродетелите – доброта, честност, щедрост, състрадание. Библиотеката отворила врати. Книгите оживели отново.

Мила заминала, но оставила бележка, в която пишело: „Истинското богатство не е в златото, а в сърцето и книгите го откриват.“

Обсъждане с въпроси

Въпроси и очаквани отговори:

- *Защо хората в града не обичали книгите в началото? - Мислели, че няма нужда от тях.*
- *Как изглеждали взаимоотношенията на хората в града? Харесва ли ви този град? – Хората не си говорели, обиждали се, правели си номера. Този град не ни харесва.*
- *Какво носела Мила със себе си? - Мила носела стара раница, пълна с книги.*
- *Защо Мила определила съдържанието на раницата като съкровище? - Съкровищата могат да не са само материални богатства.*
- *Какво направила Мила? – Мила започнала всеки ден да чете различни истории на глас.*
- *Какво успяла да направи Мила за хората с помощта на книгите? – С помощта на книгите Мила променила хората към по-добро.*
- *Как се променили хората, след като започнали да слушат историите и да четат книги? - Хората станали по-добри, отзивчиви, състрадателни.*
- *Кои добродетели се появили в историята? -*

Доброта, честност, прошка и други.

- Как една история от книга може да ни вдъхнови да бъдем по-добри? - *Можем да се припознаем в героите или в случките и книгата да ни даде отговор на въпроси или ситуации, за които ние нямаме решение.*
- Защо е важно да развиваме тези добродетели в реалния живот? - *Защото в живота, както и в приказките, рано или късно доброто побеждава. Когато ние се отнасяме към света с добрина, то и той ще ни отвърща със същото.*

Извеждане на добродетелите

Учениците назовават добродетелите, за които се говори в текста: доброта, честност, търпение, съпричастност, прошка, любознателност и др.

С помощта на учителя правят извод - Книгите не говорят с глас, но в тях се крие силата да променят света - тихо, страница по страница.

Разговор за личен опит

Учениците носят книги и споделят:

- Имат ли любима книга/герой, която ги е вдъхновила?
- Коя добродетел са открили в нея?
- Имат ли любим писател?
- Какви качества според тях трябва да притежава човек, за да стане писател?
- Искат ли някой да стане писател?

На база на разказите си и с помощта на учителя учениците достигат до извода - *Във всяка книга се крие добродетел, която чака да бъде открита.*

3. Практическа дейност (15 минути)

Игра: „Случайна история“

1. Учениците се разделят на групи или работят индивидуално.
2. Всяка група хвърля зара четири пъти и получава на случаен принцип:
 - Герой (напр.: дете, животно, вълшебен герой)
 - Място (напр.: гора, училище, друга планета)
 - Случка (напр.: загубено съкровище, спор, помощ на приятел и др.)
 - Добродетел (една от обсъжданите)
3. Всяка група съставя кратка история, включваща избраните елементи.
4. Учениците представят историите си пред класа.

Примерно табло:

4. **Заклучение и рефлексия (5 минути)**

- Какво ни дават книгите?
- Коя добродетел бих искал да развия?
- Как ще насърчим други да четат?

Домашна задача

Учениците получават задача да напишат писмо до някой приятел, в което го насърчават да чете повече.

Използвана литература:

„Уроци за сърцето“ книга 2 – автори: Даниела Златева, Румяна Божкова, Марина Грозданова

Урок

„Всяка добродетел носи име. Коя е твоята?“

Продължителност:

40 минути

Водещ:

Педагогически
съветник

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Необходими материали:

Бели листове, химикалки/
моливи, ножица (по избор),
тиксо/магнити/щипки за
закачане (ако има място за
изложба)

Цели на урока:

- Учениците да осмислят добродетелите като част от поведението и отношенията между хората
- Да се вдъхновят да видят добродетели и в себе си, и в другите
- Да се стимулира личен изказ и позитивна атмосфера в класа

Фокус: Личностно осъзнаване, емпатия, добродетели чрез игра и самоизразяване

Без техника, без презентации, без специална подготовка

Хог на урока

1. Старт – „Кои думи топлят?“ (5 минути)

Съветникът започва с въпрос към класа:

„Кажете ми една дума, която описва човек, когото харесвате или уважавате.“

(Събира 5–6 отговора – например: добър, справедлив, забавен, честен, умен, подкрепящ и т.н.)
Записва ги на дъската.

След това казва:

„Тези думи описват добродетели – качества, които правят човека истински ценен за себе си и за другите.“

2. Игра – „Коя добродетел ме води?“ (10 минути)

Учениците работят самостоятелно.

Инструкция:

Всеки ученик получава лист и записва:

- Една добродетел, която най-много го описва според него (напр. упоритост, емпатия, чувство за хумор, почтеност, подкрепа и др.)
- Кратко обяснение защо точно тази – в 1-2 изречения
- Символ или малка рисунка, с която я изобразява (например: сърце за доброта, котва за надеждност, лупа за съобразителност)

(По избор: могат да изрежат листа като "значка", "щит", "медал" или "сърце" и да го украсят)

3. Смяна на гледната точка – „Добродетели около мен“ (10 минути)

Учениците оставят своя лист на чина. После стават и за 3 минути обикалят в мълчание, като поглеждат листовите на другите.

След това избират 1 човек от класа и пишат на листа/отделно:

„Аз виждам в теб добродетелта... защото...”

(Ако няма време да пишат много – използват лепящи бележки и пишат само:

„В теб виждам: [добродетел]“)

4. Споделяне (10 минути)

По желание:

Няколко ученици могат да прочетат какво са написали за себе си или какво са получили от другите. Съветникът води кратък разговор:

- Изненада ли ви нещо?
- Съгласни ли сте с това, което видяха другите във вас?
- Дали понякога не подценяваме колко добри неща правим?

5. Обобщение и идея за продължение (5 минути)

Съветникът обобщава:

„Добродетелите не са нито скучни, нито далечни. Те са във всеки жест, избор и дума. Понякога ги забравяме, понякога ги носим без да ги забелязваме.”

По желание:

- Създаване на „Стена на добродетелите“ в класната стая – с листовите на учениците
- Всяка седмица нов ученик допълва стената с пример от живота за една добродетел
- Идеята може да се разшири с писма за добродетели, които учениците пишат анонимно един на друг

Урок

„Толерантност“

Продължителност:

40 минути

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Понятия: ТОЛЕРАНТНОСТ, ЕМПАТИЯ, ОБЩЕСТВЕНО
МНОГООБРАЗИЕ, СЪТРУДНИЧЕСТВО

Хог на урока

1. Разчупване на ледовете - игра:

Игра с балони - пуска се първо един балон и всеки трябва да се стреми да го поддържа във въздуха. Постепенно се подават няколко разноцветни балона и всички участници трябва да не допускат нито един балон да падне на земята. Колкото по-продължително се задържат балоните във въздуха - толкова по-сплотени са участниците. Учениците могат да се хванат за ръце и да образуват кръг и така да се опитат да подхвърлят балоните, без да си пускат ръцете.

Целта на играта е създаване на позитивна атмосфера и нагласа за съвместна работа, преодоляване на бариери и стереотипи.

Игра с лист - Участниците затварят очи и не поглеждат докато не им се каже. Подаваме им лист хартия и те го сгъват на две. След това трябва да откъснат долния десен ъгъл на листа; да го сгънат отново на две; да откъснат долния ляв ъгъл на листа и да отворят очи; Всички разгръщат листа си и показват какво са получили. Листовете са нарязани по най-различни начини. Прави се извод.

Една от целите на играта е да се убедим, че дори еднакви и лесни указания могат да бъдат интерпретирани по много начини от различни хора. Често мислим, че казваме на хората нещо съвсем ясно, но те не винаги ни разбират.

Игра Крайна оценка - Участниците сядат в кръг, в средата на който има балон или топка. Това е символ. Те трябва с една дума да определят отношението си към топката ако си представят, че това е човек, но различен от тях. След това си подават балона

(топката) и отправят послание към него, а също изразяват и **мнение как са се почувствали по време на занятието.**

2. Определяне на правила за работа

- Изслушваме се! Всяко мнение е ценно – няма правилно и неправилно!
- Всички работим активно, без да пречим един на друг!
- Помагаме си при трудност, търсим помощ от преподавателя с вдигане на ръка!
- Говорим един по един – докато един говори, останалите слушат внимателно!
- Всеки има право да изрази мнението си дори когато то е по-различно от това на останалите!
- Не се подиграваме на другите и на това, което казват!
- Говорим само когато учителят ни пита!
- Отнасяме се с уважение и любезност към човека срещу нас – така, както бихме искали да се отнасят и с нас!

3. Дефиниране на понятието толерантност

В живота си хората изминават дълъг и тежък път, по който срещат различни препятствия и награди, получават житейски уроци .

Много е важно как всеки човек тълкува сам за себе си тази дума? Какво търси в значението ѝ? Какво прави, за да я направи част от себе си?

Толерантността е качество, което ни прави повече хора, което облекчава нашия и пътя на другите по магистралата Живот. Първичната толерантност е тази, която имаме към себе си, това което знаем, че не бихме си причинили, тези неща които биха ни наранили, обидили, накърнили, разочаровали, дори разплакали. Това е една висша сила, която понякога

липсва на хората... и тази липса ги превръща в малки незначителни създания, непознаващи болката и страданието в себе си и в околните.

Когато човек се научи да бъде толерантен към себе си, той става толерантен и към другите, никога не би причинил на друго онова, което не би сторил на самия себе си. Но това да си толерантен, изисква да си отговорен. **Отговорност**, която да носиш към действията и постъпките си, да имаш смелостта да признаеш грешките си... Защото когато хората знаят, че си толерантен към себе си и тях, и те ще се стараят да бъдат такива към теб.

Толерантността изисква да си разбираш, да умееш да се поставиш на мястото на страдащия, да усетиш какво изпитва.

Толерантността е свързана и със способността на човек да подкрепя и помага на страдащия. Да вижда в него различието, без да го упреква за това, да намери красивото у него и да го насърчи да използва това свое качество в правилната насока.

ПРИТЧА ЗА ЗДРАВАТА И СПУКАНАТА ДЕЛВА

Една възрастна жена имала две големи делви, които носела на кобилица на врата си. Едната делва имала пукнатина, а другата била идеална и винаги доставяла цялото количество вода. В края на дългия път от извора до къщата, спуканата делва пристигала наполовина пълна.

Цели две години жената така доставяла вода до къщи - по една делва и половина. Разбира се, здравата делва била горда със своята цялост. Бедната спукана делва била засрамена от своята непълноценност и се чувствала отчаяна, че правела само наполовина от това, което се очаквало от нея.

След тези две години на служба, спуканата делва казала на жената:

-Срамувам се от себе си, защото през пукнатината ми изтича вода по целия път обратно до твоя дом.

Възрастната жена се усмихнала:

-Забелязала ли си, че има цветя от твоята страна на пътеката, но не и от другата страна на кобилицата, където е другата делва? Това е, защото знаейки за тази пукнатина, аз засадах цветни семена от твоята страна на пътеката и всеки ден, когато се връщаме от извора - ти ги поливаш. За тези две години аз берях тези красиви цветя и украсявах масата вкъщи. Без да си това, което си, досега нямаше да имам тази украса вкъщи.

Всеки от нас си има своята уникална пукнатина ... Но именно недостатъците и пукнатините, които имаме, правят живота ни заедно така интересен и възнаграден. Просто трябва да възприемеш всеки човек такъв, какъвто е, и да търсиш доброто у него.

4. Игра „Интересни хора“

Възраст: от 10 до 14 години

Продължителност: 40 мин.

Цели:

- Активизиране на въображението на участниците;
- Поощряване на вербалната комуникация;
- стартиране на разговор за стереотипите.

Материали – Предварително се подготвят материали от вестници и списания (изрезки) на фотоснимки, изобразяващи различни лица или фигури на хора. Препоръчително е да бъдат подбрани хора от различен етнос, с различна религия, различни социални групи.

Провеждане на упражнението

Водещият разделя групата на микрогрупи по 2-4 участници. (Най-добра концентрация се получава, ако групата се раздели на 2, най-много 3 микро-групи).

Предоставя на всяка група по една снимка. Групите се отделят на разстояние една от друга и им се предоставя време от 3-5 минути за работа. Предварително се уведомяват да излъчат свой говорител, който ще оповести мнението на групата. Към снимковия материал всяка група получава по една тестова бланка, в която да изложи мнението си. Бланката съдържа въпроси, на които да се даде отговор.

Инструкция: „Нека всеки един от вас внимателно да разгледа този фотос и да помисли за отговори на следните въпроси.“

- Какъв е човекът, изобразен на фотографията?
- Какво е неговото име?
- Откъде е той?
- На колко години е?
- Къде работи?
- Къде живее?
- За какво мисли този човек тук на снимката?
- Какви чувства преживява?
- От какво според вас се нуждае той?
- Какви жизнени проблеми (трудности) може да има

След като изтече срока за работа, водещият разменя снимките между групите и поставя същата задача. След изтичане и на този срок, учениците заемат местата си и говорителите получават думата. При изложението на оценките със сигурност всяка група ще коментира по различен начин задачата си.

Обсъждане:

- Испитахте ли трудности при справяне със задачата?
- Какво ви помогна най-много при подготовката на вашите предположения?
- Как мислите, съответстват ли предположенията ви на реалността?
- Защо предположенията на групите бяха различни

- Имаше ли съвпадения в предположенията?
- Кои бяха повече – съвпаденията или различията в предположенията?
- Често ли се случва в живота да определяме (категоризираме) определени хора само по външния вид (раса, пол, облекло)?
- Какво може да помогне за опровергаване на такива предположения?

5. Тест за толерантност

Толерантен или непреклонен сте?! Направете теста и разберете какъв сте.

1. Спокойно ли посрещате неприятната за вас новина?

Да

Не

2. Срещате се с приятели и някой от тях предлага да поиграете на нещо. Вие предпочитате:

- **Да участват само онези, които играят добре**
- **Да играят онези, които не познават правилата**

3. Смятате, че имате оригинална идея, но никой не я поддържа. Ще се разстроите ли?

Да

Не

4. Дразнят ли ви хората, които се появяват на обществени места в нетрезво състояние?

- **Ако не преминават допустимите граници, те въобще не ме интересуват**
- **Винаги са ми били неприятни хората, които не умеят да се контролират**

5. В състояние ли сте лесно да намирате общ език с хора с различни от вашите интереси, положение, нрави?

- **Трудно ми е да осъществявам контакт с такива хора**
- **Не обръщам внимание на такива подробности**

6. Как реагирате на шега, чиито обект сте вие?

- **Не харесвам както шегите, така и шегоджиите**
- **Дори и да ми е неприятна шегата, ще се постарая да отговоря в същия стил**

7. Съгласни ли сте с мнението, че много хора "не са си на мястото" и вършат не това, което могат?

Да

Не

8. Довеждате в компанията си приятелка, която става обект на всеобщо, внимание. Как реагирате на това?

- **Честно казано, не ми става приятно, че вниманието вече не е насочено към мен**
- **Радвам се за нея**

9. На гости сте и срещате възрастен човек, който критикува съвременното младо поколение и превъзнася отминалите времена. Как ще реагирате?

- **Измисляте благовиден предлог и си тръгвате по-рано**
- **Влизате в спор с него**

Инструкция: Изберете един от посочените отговори!

Интерпретация на резултатите:

1. Въпрос:

Отг. ДА – 2т.

Отг. НЕ – 0т.

2. Въпрос:

Първи отговор – 0т.

Втори отговор – 2т.

3. Въпрос:

Отг. Да – 0т

Отг. Не – 2т.

4. Въпрос:

Първи отг. – 2т.

Втори отг. – 0т.

5. Въпрос:

Първи отг. – 0т.

Втори отг. – 2т.

6. Въпрос:

Първи отг. – 0т.

Втори отг. – 2т.

7. Въпрос:

Отг. ДА – 0т.

Отг. НЕ – 2т.

8. Въпрос:

Първи отг. – 0т.

Втори отг. – 2т.

9. Въпрос:

Първи отг. – 2т.

Втори отг. – 0т.

Ако сте събрали до 8/9т., вие се определяте като по-скоро непреклонен

Онези, които имат над 9/10т., се определят като по-толерантни

Урок

„Тримата пазители на сърцето“

Продължителност:

40 минути

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Цели на урока:

Учениците да разберат значението на добродетелите честност, умереност и разсъдливост, като ги свържат с реални ситуации от ежедневието, развиват критическо мислене и сътрудничество.

Предварителна подготовка от учителя:

- Подготвя 3 кратки разказа (по 100-150 думи) – по един за всяка добродетел, с отворен край.
- Разпечатва табелки с имената на тримата „пазители“ – Честност, Умереност, Разсъдливост.
- Приготвя шаблони за **„Щит на добродетелта“**, където учениците ще пишат и рисуват.
- Приготвя или проектира таблица с 3 колони: добродетел – описание – пример.

Хог на урока

1. Въведение и вдъхновение (5 минути)

Учителят влиза в ролята на разказвач и разказва историята за „Тримата пазители на сърцето“ – митични герои, които помагат на хората да взимат мъдри решения и да пазят доброто в себе си.

Цел: Да създаде вълшебна атмосфера и интерес.

2. Работа по групи: „Отворените съдби“ (15 минути)

Учениците се разделят на 3 групи. Всяка група получава по един от трите кратки разказа с отворен край. Задачата им е:

- Да разпознаят коя добродетел е във фокуса на разказа.
- Да обсъдят как би постъпил героят, ако следва тази добродетел.
- Да подготвят кратко драматизиране (1-2 минути), което показва добродетелта в действие.

Пример:

Момче намира изгубен портфейл с пари. Какво да прави?

Изява: Всяка група представя своята минисценка пред класа.

3. Индивидуална работа: „Щит на добродетелта“ (10 минути)

Всеки ученик получава шаблон на щит, разделен на 3 части. Задачата им е:

- Да запишат с по едно изречение какво за тях означава всяка добродетел.
- Да нарисуват символ или да дадат свой личен пример за всяка.

Пример:

- Честност – „Да казвам истината дори когато е трудно.“
- Умереност – „Да не прекалявам с времето за игри.“
- Разсъдливост – „Да мисля, преди да действам.“

4. Обобщение и кръг на мъдростта (7 минути)

Учителят чертае на дъската таблица с 3-те добродетели. Заедно с класа попълва:

- Кратко определение на всяка.
- Един пример от живота в училище или въкъщи.

След това: Учениците сядат в кръг и споделят кое им е било най-интересно и как ще опитат да прилагат добродетелите в живота си.

Допълнителен елемент (по избор):

В края на деня учителят може да закачи изработените „Щитове на добродетелта“ на табло в класната стая – като символ, че всеки ученик има силата да бъде добродетелен.

1. Честност: „Портфейлът до оградата“

Когато Мария излезе от училище, почти се спъна в нещо на тротоара. Наведе се и видя кожен портфейл. Отвори го — вътре имаше 50 лева, ученическа карта и снимка на едно момче, което ѝ се стори познато. Огледа се — никой не търсеше нещо, улицата беше пуста.

Сърцето ѝ заби силно. „Мога да го занеса въкъщи. Или да го дам на госпожата. А може би просто да го оставя и да се направя, че не съм го видяла?“

Погледът ѝ пак падна върху снимката. Момчето ѝ напомняше на някого от горните класове. В главата ѝ започнаха да се въртят въпроси.

Какво да направи Мария?

2. Умереност: „Екранен глад“

Денис обичаше да играе на таблета си. След училище, още щом изяждаше сандвича, се хвърляше в света на игрите. Час след час минаваше, докато майка му не го повикаше за вечеря.

Една сряда той обеща да играе „само 30 минути“. Но когато погледна часовника, беше минал час и половина. Очите го боляха, а задачите още не бяха написани. Освен това беше забравил да нахрани котката и баба му вече го беше извикала три пъти.

Той се ядоса – не на друг, а на себе си. „Само още малко и щях да спра... защо пак се увлякох?“

Какво може да направи Денис, за да има повече баланс в деня си?

3. Разсъдливост: „Тайната бележка“

В голямото междучасие някой пхна бележка в чантата на Бояна. Когато я отвори, се разсмя — беше карикатура на техния учител по математика с огромни уши и смешна прическа. Под нея пишеше: „Хайде да го сложим на вратата на кабинета!“

Бояна погледна наоколо. Видя няколко момчета, които се подсмиваха и я наблюдаваха. Ясно ѝ стана, че те са авторите. Искат тя да залепи бележката, за да не се издадат.

Бояна беше объркана. „Забавно е... но не е ли и подло? Дали учителят ще се засегне? Ами ако обвинят нея?“

Какво решение трябва да вземе Бояна?

Игра

Дискриминация? Не, благодаря, предпочитам толерантност!

От помагалото „С ръце и сърце около света“

Продължителност:

15 минути

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Цел:

Участниците да получат разбиране за това какво е предразсъдък.

Работа с цялата група

Необходими материали:

Листа с различни характери и роли. Подгответе характери и роли на хора, които са различни от нас по един или друг начин – цвят на кожата, икономическо положение и към които знаете, че има предразсъдъци. Ролите трябва да са толкова, колкото са участниците. Може някои роли да се повтарят.

Идея за игра: Открий какъв съм аз

Примерни роли:

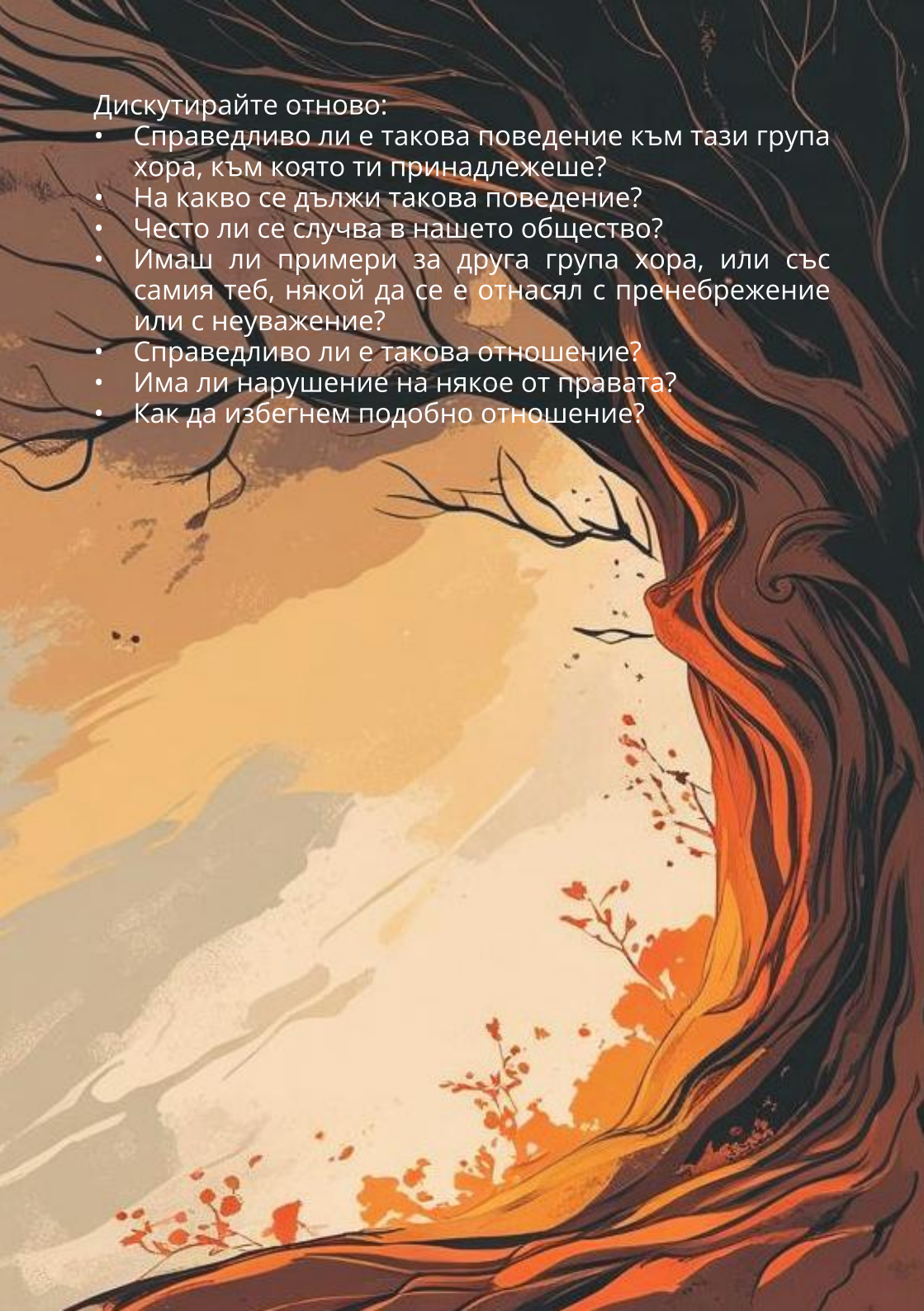
- *Аз съм беден – присмивай ми се*
- *Аз съм с увреден слух – викай ми, когато ми говориш*
- *Аз съм ром – ти мислиш, че съм мръсен*
- *Аз съм чужденец – гледай ме странно*
- *Аз съм с увреждане и се движа бавно – не ме изчаквай – ти бързаш*
- *Аз съм жена – шофьор*
- *Аз съм рус/а*
- *Аз съм красив/а – прави ми комплименти*
- *Аз съм арабин – страхувай се от мен*
- *Аз съм от САЩ – имам много долари*

Насоки:

1. Разлепете ролите на гърба на всеки от класа, без той/тя да вижда и без да знае каква е неговата / нейната роля.
2. Сега нека всички да започнат да се разхождат, да четат ролите на другите и да правят това, което е написано на листа, или което са чували за такъв тип човек, но без да издават какво е написано. Участниците трябва да се опитат да разберат какво пише на гърба им.
3. Нека това да продължи, докато всички разгледат и общуват с всички.
4. Съберете групата и дискутирайте с всички.

Примерни въпроси към всеки един последователно:

- Какво се случваше с теб? Как се държаха другите?
 - Как се чувстваше ти? Кой/какъв си мислиш, че беше?
5. След като сподели, нека всеки един да прочете листчето с неговата роля.

Дискутирайте отново:

- Справедливо ли е такова поведение към тази група хора, към която ти принадлежеше?
- На какво се дължи такова поведение?
- Често ли се случва в нашето общество?
- Имаш ли примери за друга група хора, или със самия теб, някой да се е отнасял с пренебрежение или с неуважение?
- Справедливо ли е такова отношение?
- Има ли нарушение на някое от правата?
- Как да избегнем подобно отношение?

Игра

„Да чуем, да почувстваме, да разберем“ –
добродетели в действие

Продължителност:

40 минути

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Необходими материали:

Хартия и химикалки

Пространство за движение (възможно е да се направи
и в класна стая с разместване на столове)

Готовност за смях и размисъл!

Цел:

- Учениците да разберат как комуникацията влияе на доверието и отношенията
- Да изпитат колко важни са изслушването, разбиране на другия и подкрепата
- Да се забавляват и да осмислят поведението си чрез игра и размисъл

Фокус: Доверие, толерантност, съпричастност, общуване

Хог на играта

1. Въведение (5 минути)

Учителят започва с въпрос:

„Когато някой не те чуе добре и после разкаже нещо различно, как се чувстваш?“

Няколко кратки отговора.

Обяснение:

Днес ще говорим за доверието, толерантността и съпричастността – и ще ги преживеем в игри. Невинаги проблемите идват от лоши намерения. Понякога те идват от лоша комуникация, от прибързани изводи или от това, че не чуваме и не разбираме другия.

2. Игра – „Развален телефон с емоция“ (10–15 минути)

Инструкции:

- Учениците се нареждат в редица (10–15 души, ако са повече – разделят се на групи).
- Учителят прошепва на първия изречение от типа: „Вчера една сива котка се качи на прозореца и ми каза тайна.“
- Но: той/тя трябва да го прошепне с емоция – напр. ядосано, радостно, уплашено, срамежливо и т.н.
- Всеки ученик го предава нататък, имитирайки и емоцията.

Когато последният каже на глас какво е чул, се сравнява с оригинала. После се обсъжда:

- Къде се е изгубил смисълът?
- Какво е направила емоцията с думите?
- Може ли лошо предадена информация да нарани някого?

3. Игра – „Стъпка напред, ако...” (10 минути)

Учениците застават в редица. Учителят чете твърдения:

- Стъпи напред, ако си помагал на съученик без да му казваш.
- Стъпи напред, ако някой някога ти е казал нещо, което те е наранило.
- Стъпи напред, ако си защитавал друг дори да не ти е приятел.
- Стъпи напред, ако някога си се чувствал изключен.
- Стъпи напред, ако си благодарен на някого в класа, но не си му го казал.

После всички се връщат назад и се обсъжда:

- Колко много имаме общо, макар да не си казваме всичко.
- Как добродетелите често се крият в действия, които не се виждат.
- Как малки жестове създават доверие и свързаност.

4. Разговор и миниписане (5–7 минути)

Учениците получават задача:

Напиши по един ред за всяка добродетел:

- Доверието за мен е...
- Толерантност е, когато...
- Съпричастност е...

След това учителят събира няколко доброволци да прочетат.

5. Заключение (2–3 минути)

Учителят обобщава:

Понякога нещо толкова просто като „развален телефон“ ни напомня, че неразбирателството не винаги е злоба.

Понякога, за да има доверие, толерантност и съпричастност, трябва само да чуем, да изчакаме и да не забравим, че отсреща също има човек.

Игра

„Добродетелите – суперсилите на обикновените хора“

Продължителност:

40 минути

Добродетели: уважение, благодарност, инициативност, справедливост

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Подготовка:

- Учителят е подготвил 5–7 кратки ситуации с дилема.
- Всяка ситуация има 3 избора. Учениците гласуват чрез Mentimeter или Google Forms от телефоните си.

Хог на играта

1. Игра: „Гласът на доброто“ – онлайн гласуване и дискусия (15–18 минути)

Примери:

Ситуация 1:

Нов ученик идва в класа и седи сам. Какво правиш?

- Каня го да седне до мен.
- Изчаквам той да заговори някого.
- Оставам с моите приятели – той ще свикне.

Ситуация 2

Виждаш, че съученик си е забравил домашната и ще получи слаба оценка.

- Предлагам му моята да я препише.
- Давам му идея, без да го спасявам напълно.
- Не се намесвам – това е негов проблем.

Ситуация 3:

Учител казва нещо несправедливо за твоя приятел.

- Мълча, за да няма проблем.
- Говоря с учителя след часа.
- Веднага се намесвам.

След всяко гласуване:

- Учителят показва резултатите на дъската.
- Провежда се кратка дискусия:

Защо този избор е по-добродетелен?

Има ли правилен отговор?

Кой избор е по-лесен, но не толкова смел?

2. Финал: „Моята суперсила“ (5 минути)

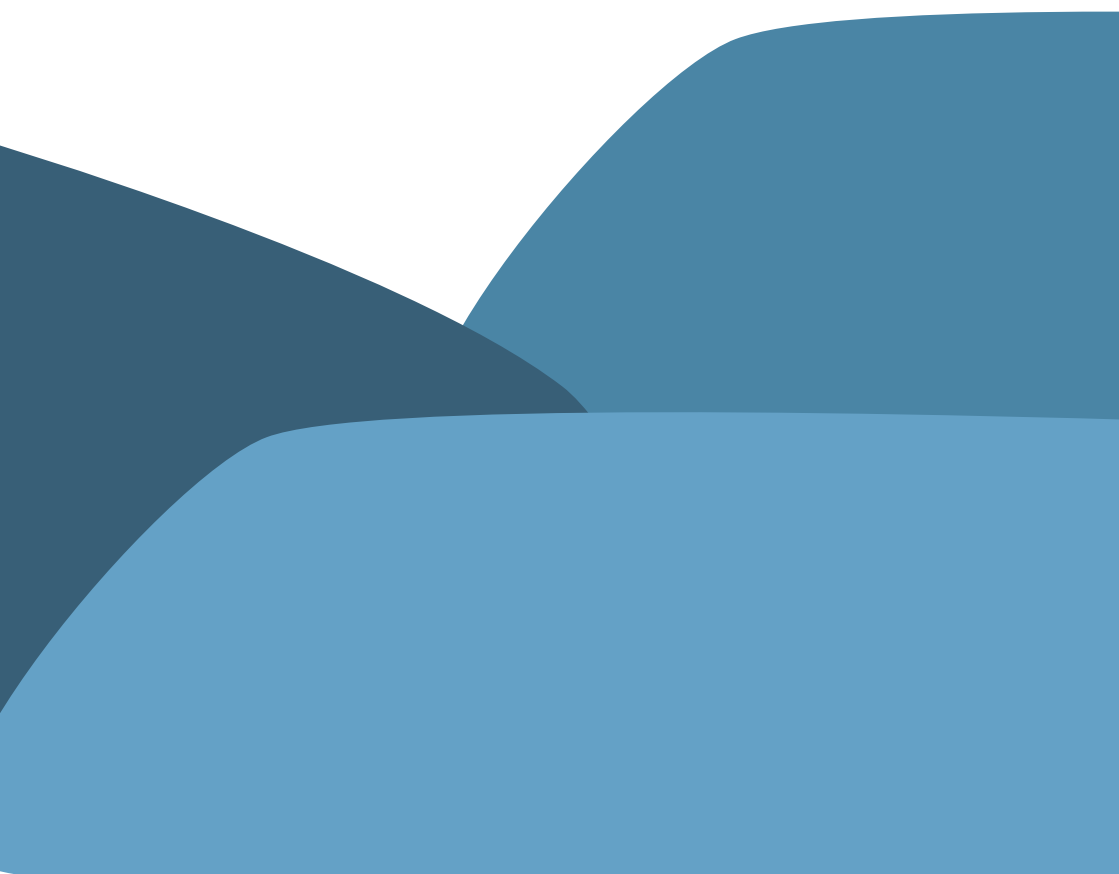
Учениците получават по един лист и довършват изречението:

„Моята тиха добродетел е...”

(Пример: Моята тиха добродетел е, че винаги се усмихвам на новите ученици, дори когато не ме забелязват.)

Може да се прочетат доброволно или да се съберат за анонимна изложба в класната стая.

Резултат от урока:

- Осмисляне на добродетелите не като дефиниции, а като реални избори и поведения.
 - Активно участие и взаимна емпатия
 - Интеграция на технологии, но в полза на критично мислене, не за забавление
 - Възможност за продължение – ученическа инициатива за „Добродетел на седмицата“ в класа
-

Игра

„Добродетелите – суперсилите на обикновените хора“

Продължителност:

40 минути

Необходими материали:

Пространство в класната стая

Телефони с достъп до интернет

Безплатно приложение: Mentimeter (или Google Forms) – за онлайн гласуване

Картички или листчета с твърдения

Табло или флипчарт (по избор)

Автор:

Екип 51. СУ

„Елисавета Багряна“

Цел:

Учениците да преживеят и осмислят добродетели като смелост, уважение, благодарност и инициативност, чрез движение, избор и комуникация.

Хог на играта

1. Въведение (5 минути)

Учителят започва:

„Днес няма да слушаме за добродетелите – ще ги тестваме. Ще видим как изглеждат в действие. Защото смелостта, уважението и благодарността не се учат – преживяват се.“

Игра 1: „Стани, ако си бил такъв“ – игра на честност и смелост (10–12 минути)

Добродетели: смелост, честност, самопознание

Инструкции:

- Учениците седят в кръг или редица. Учителят чете твърдения.
- Ако твърдението е вярно за някого – той става прав и сядат отново.
- Никой не коментира кой е станал – целта е самоосъзнаване, не подигравки.

Примерни твърдения:

- Станал/а съм, за да защита някого, когото обиждат.
- Преструвал/а съм се, че не ми пука, но всъщност ми беше болно.
- Извинил/а съм се първа/и, въпреки че не бях напълно виновен.
- Казвал/а съм „не“, когато не желая да направя нещо, но изпитвах притеснение.
- Признал/а съм грешка, когато е било по-лесно да премълча.

Обсъждане:

- Какво почувства, когато стана?
- Какво показва това за смелостта?
- Понякога по-трудно ли е да си честен, отколкото да замълчиш?

Практика

Изграждане на добродетели – „Дарове на характера“

(Изграждане на добродетели чрез преживяване и творчество)

Продължителност:

40 минути

Целева група:

Ученици от
гимназиален етап

Автор:

Милена Б. Колома
(учител по философия и ГО,
51. СУ „Елисавета Багряна“)

Цел:

Тази практика има за цел да ангажира учениците активно в процеса на осмисляне и преживяване на добродетели. Чрез учене, игровизация и творчески задачи, учениците ще разширят своето разбиране за добродетелите, ще ги свържат с конкретни действия и ще бъдат насърчени да ги прилагат в ежедневието. Практиката също така цели да развие умения за работа в екип, себеизразяване и творческо мислене.

Описание на практиката

Урокът е структуриран около интерактивни дейности, които позволяват на учениците да изследват и преживяват различни добродетели:

1. Въведение и дискусия (начало 3-5 минути):

Учителят въвежда темата за добродетелите, като провокира учениците да споделят своите разбирания за това какво е добродетел и какво е порок. Води се кратка дискусия за качествата, с които се гордеят, кои добродетели смятат за важни в съвременния свят и как могат да насърчават добродетелите в обществото.

2. Работа в екип и театрални етюди (15-17 минути):

Класът се разделя на екипи от 5-6 ученици. Всеки екип избира една от представените 51 добродетели (или предварително определени от учителя) и подготвя кратък театрален етюд. Задачата е да се представи конкретна ситуация, в която избраната добродетел се проявява и как нейното прилагане прави света по-добро място. Екипите работят съвместно, развивайки своята креативност и умения за екипна работа, за да създадат и представят своите етюди.

3. Игра „Познай добродетелта“ (10-13 минути):

След представянето на етюдите се провежда игра за затвърждаване на знанията за добродетелите. Един ученик от всеки отбор излиза пред класа и му се закачва карта с добродетел, която той не вижда. Неговият отбор трябва да му обясни тази добродетел с кратки обяснения или примери, без да използват корена на съответната дума. Ако ученикът познае добродетелта, отборът получава точка. Играта продължава на няколко рунда, като отборът с най-много точки е победител. Предложени са 8 основни добродетели за картите: търпение, толерантност, взаимопомощ, доброта, смелост, щедрост, честност, постоянство.

4. Творческа задача – Създаване на поема (5 минути):

В заключителната част на урока учениците, индивидуално или в малки групи, имат задача да създадат поема, използвайки своите знания и разбирания за добродетелите. Условието е да бъдат оригинални и да изразят себе си с увереност и автентичност. Тази задача насърчава творческото изразяване и задълбочава връзката между учениците и концепцията за добродетелите.

Очаквани резултати:

Чрез тази практика се очаква учениците да:

- Разширят и задълбочат своето разбиране за многообразието на добродетелите.
- Преживеят и осмислят конкретни проявления на добродетели чрез ролеви игри и творчество.
- Развият умения за работа в екип, сътрудничество и ефективна комуникация.
- Подобряват своите умения за себеизразяване, креативност и въображение.
- Бъдат мотивирани да разпознават, ценят и прилагат добродетели в своето поведение и взаимоотношения.
- Създават лична връзка с концепцията за добродетелите чрез творческия процес на писане на поема.

Практика

"Спортът като огледало на добродетели: От физическо здраве до умствена сила"

Продължителност:

40 минути

Автори: Милена Колома,

Виолета Йотова

Целева група:

Ученици от

гимназиален етап

Предмет: Философия, Физическо възпитание и спорт
(може да бъде адаптиран за други предметни области)

Цел:

Тази практика има за цел да задълбочи разбирането на учениците за неразривната връзка между спорта и философията, като изследва как спортът култивира ключови добродетели. Чрез интерактивни методи и практически упражнения, учениците ще осъзнаят значението на дисциплината, постоянството, справедливостта, уважението, сътрудничеството и екипността за своето личностно развитие и бъдещи успехи. Практиката също така насърчава критичното мислене и етичното разсъждение в контекста на спортни и житейски ситуации.

Описание на практиката

1. Въведение и философски контекст (5 минути):

- Учителят/учителите кратко въвеждат темата, акцентирайки върху връзката между спорта и философията в Древна Гърция (например, идеала за "калокагатия" - хармония между физическо и духовно съвършенство).
- Напомня се за предварителното разделяне на класа на три екипа и темите, върху които са се подготвяли предварително.

2. Работа по екипи – Теоретична и практическа част (общо 15-24 минути):

- **Екип „Дисциплина и постоянство“ (5-8 минути):** Този екип изследва теоретично същността на дисциплината и постоянството, като дава примери от света на спорта и ежедневието. В практическата част демонстрира прости физически упражнения (лицеви опори, коремни преси, планк), обяснявайки как тяхното редовно изпълнение изгражда тези важни качества и укрепва връзката между физическата активност и умствената устойчивост.
- **Екип „Справедливост и уважение: Философски поглед“ (5-8 минути):** Този екип разглежда философските основи на справедливостта и уважението, базирайки се на идеите на Аристотел. Обсъжда се значението на тези добродетели както в спортната игра, така и в междуличностните отношения, като се акцентира върху връзката между спорта и емоционалната интелигентност.

Практическата част включва представяне на етичен казус („Победа на всяка цена?“) и водене на дискусия, която насърчава учениците да разсъждават критично върху моралните дилеми в спорта.

- **Екип „Сътрудничество и екипност“ (5-8 минути):** Този екип се фокусира върху дефинирането на сътрудничеството и екипността, като подчертава тяхната роля в отборните спортове и в живота като цяло. Разглежда се връзката между екипната работа и ефективната комуникация. Практическата част включва демонстрация на упражнения, изискващи координация и синхрон (въртене на обръч, скачане на въже, отборни танци/хора), като се обяснява как тези дейности развиват умения за сътрудничество и работа в екип.

3. Обобщение и заключителна дискусия (8-10 минути):

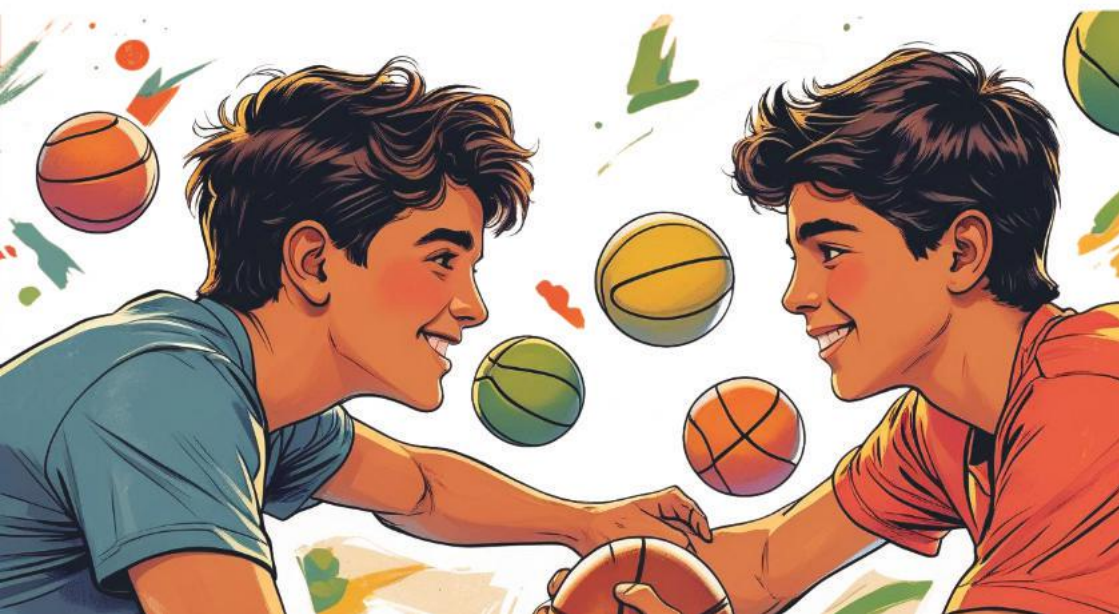
- Учителят/учителите обобщават ключовите изводи от представянията на екипите, подчертавайки връзките между различните добродетели и тяхното значение за личностното развитие.
- Насърчават учениците да споделят свои размисли и как могат да прилагат тези добродетели в своите спортни занимания и в ежедневието.
- Може да се зададе кратък въпрос за размисъл или задача за следващ час (например да напишат кратко есе на тема "Добродетелите, които спортът развива в мен").

Очаквани резултати:

Чрез тази практика се очаква учениците да:

- Разберат дълбоката връзка между спорта и философията.
- Идентифицират и осъзнаят значението на ключови добродетели, развивани чрез спорта.
- Развият критическо мислене и способност за етично разсъждение в спортни и житейски ситуации.
- Усъвършенстват уменията си за работа в екип, комуникация и представяне пред публика.
- Бъдат мотивирани да прилагат научените добродетели в своето личностно развитие и поведение.

Тази практика може да бъде адаптирана за различни възрастови групи, предметни области и спортни дисциплини, като акцентът остава върху осъзнаването на спорта и философията като мощен инструмент за изграждане на характер и добродетели.

Методика

Нашите силни страни и добродетели

Продължителност:

40 минути

Целева група:

от V до XII клас

**Подходящ за всички
учебни предмети**

Автор:

Боян Боев - психолог

Цел:

Повишаване на мотивацията на учениците, чрез използването на силните страни и добродетелите им.

Вид на урока/основни методи и похвати: дискусия, мозъчна атака, беседа, работа в екипи, самостоятелна работа, изготвяне на презентации и проекти, задачи за домашна работа.

Очаквани резултати от урока: В края на урока учениците ще могат да правят анализ на собствените си преживявания, като различават отделните компоненти на силните си страни и добродетелите, които притежават.

Описание

Целта на методиката е да активизира добродетелите и силните страни на характера на учениците от гимназиален и прогимназиален етап на 51. СУ "Елисавета Багряна" чрез използването на активни карти. Картите са 144 на брой, като биват разделени на две серии:

- Серия 1 - Карти за активиране на интересите (силните страни) на учениците
- Серия 2 - Карти за активиране на добродетелите на учениците

Активните карти могат да бъдат прилагани чрез различни методи, както в учебните часове, така могат да бъдат възлагани като домашни задания. Някои от методите, в които могат да бъдат прилагани картите са: дискусия, мозъчна атака, беседа, работа в екипи, самостоятелна работа, изготвяне на презентации и проекти, свързани с добродетелите и интересите на учениците, задачи за домашна работа.

Провеждане на урок

Представените дейности са подходящи за ученици от прогимназиален и гимназиален етап. Провежданият урок се състои от пет основни опорни точки, които представляват последователни етапи с конкретни дейности. Всяка една дейност има определено време за изпълнението, за да бъде възможно преди всичко учителят да представи и развие темата за силни страни и добродетели в рамките на един учебен час. Етапите на урока са **ангажиране, изложение, затвърждаване, представяне и етап на получаване на обратна връзка.**

- Ангажиране - етапът на ангажиране цели да запознае учениците с темата, а също и да извлече

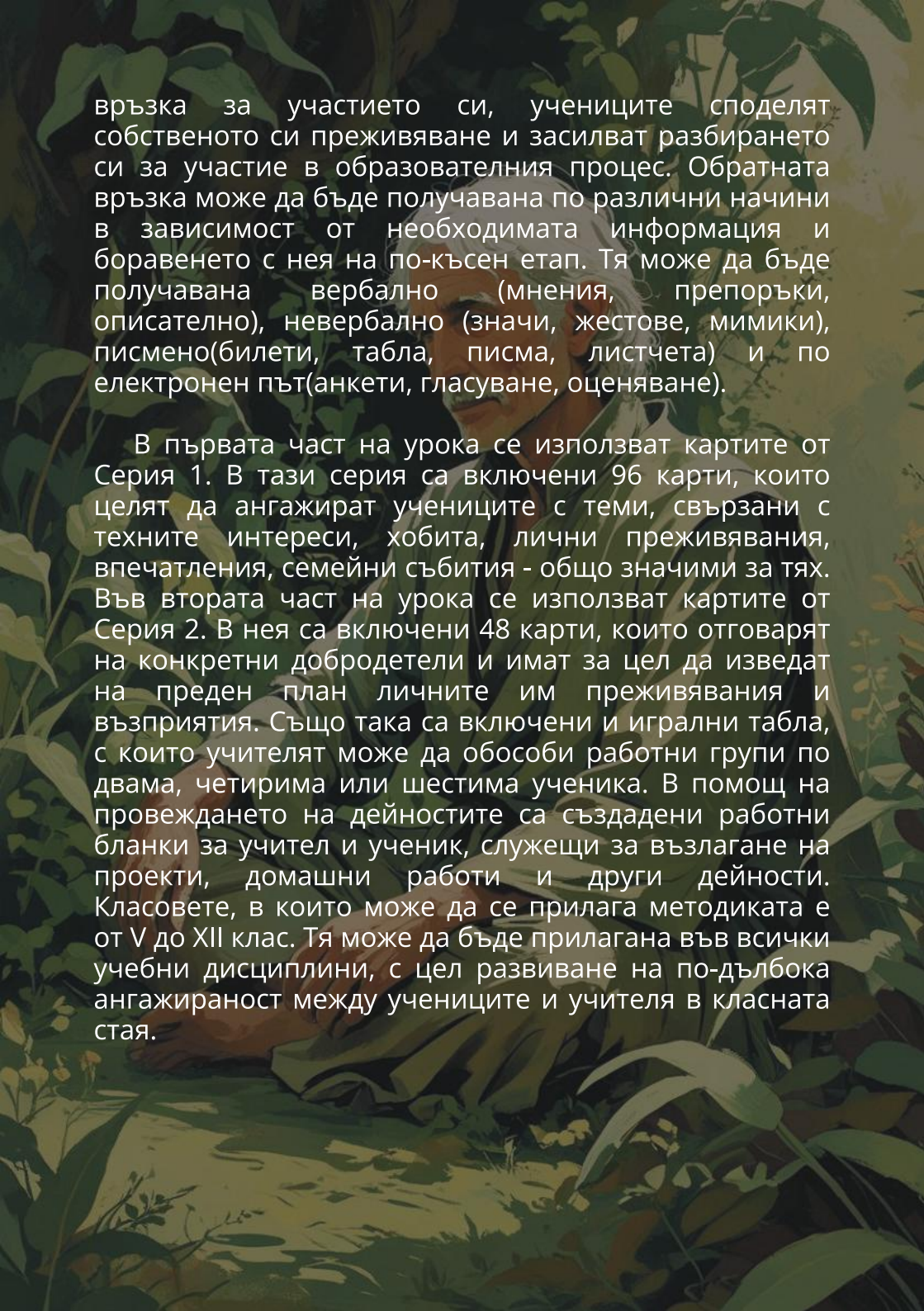
информация за тяхното разбиране за силните страни и добродетелите. От друга страна, този етап цели и да ги активизира в началото на часа чрез използването на подходящи образователни методи и похвати - дискусия, беседа, мозъчна атака и други.

- Изложение - етапът на изложение на урока цели да представи основните дейности, с които ще се задълбочи урочната тема. Всеки участник трябва да потърси и осмисли примери от собствения си опит или от ежедневието си.

- Затвърждаване - етапът на затвърждаване поставя участници в ситуация, в която те трябва да изпълняват конкретни групови задачи и да демонстрират уменията си за работа в екип. Този етап предполага задълбочаването на участниците, първо в собствените им преживявания и след това, в преживяванията на другите членове на групата. Този етап цели да развие груповата динамика, уменията на участниците да споделят преживявания или наблюдения по поставените теми, а също и насърчава активното слушане и приемане на чуждото мнение.

- Представяне - етапът на представянето е свързан с представянето на отделните групови решения, мнения и възгледи с останалата част от класа - споделяне на преживяването. Този етап позволява провеждането на дискусии, задаването на въпроси и изказването на мнения. Насърчава и развива презентационните умения на учениците.

- Обратна връзка - етапът за получаване на обратна връзка засяга целия процес по провеждане на урочната тема. Получаването на обратна връзка е от изключителна необходимост за измерване на адекватното провеждане на подобен тип дейности. Обратната връзка помага за актуализиране на извършваните дейности. С даването на обратна

връзка за участието си, учениците споделят собственото си преживяване и засилват разбирането си за участие в образователния процес. Обратната връзка може да бъде получавана по различни начини в зависимост от необходимата информация и боравенето с нея на по-късен етап. Тя може да бъде получавана вербално (мнения, препоръки, описателно), невербално (значи, жестове, мимики), писмено(билети, табла, писма, листчета) и по електронен път(анкети, гласуване, оценяване).

В първата част на урока се използват картите от Серия 1. В тази серия са включени 96 карти, които целят да ангажират учениците с теми, свързани с техните интереси, хобита, лични преживявания, впечатления, семейни събития - общо значими за тях. Във втората част на урока се използват картите от Серия 2. В нея са включени 48 карти, които отговарят на конкретни добродетели и имат за цел да изведат на преден план личните им преживявания и възприятия. Също така са включени и игрални табла, с които учителят може да обособи работни групи по двама, четирима или шестима ученика. В помощ на провеждането на дейностите са създадени работни бланки за учител и ученик, служещи за възлагане на проекти, домашни работи и други дейности. Класовете, в които може да се прилага методиката е от V до XII клас. Тя може да бъде прилагана във всички учебни дисциплини, с цел развиване на по-дълбока ангажираност между учениците и учителя в класната стая.

Хог на урока

Ангажиране (време за провеждане - 5 минути):

В началото на часа учителят представя темата за силните страни и добродетелите. Урокът може да започне с кратка дискусия/беседа по темата за това какво са силни страни и добродетели според учениците.

“Ученици, всеки един от нас разполага с богат набор от силни страни и добродетели на характера си. Какво според вас представляват силните страни? А добродетелите? В кои моменти от ежедневието ги използваме и разчитаме на тях? Можете ли да назовете силните страни на приятелите си? А на членовете на семейството си? Какви силни страни на характера притежават известните личности или други важни за вас хора?”

Изложение (време за провеждане - 5 минути):

В следващата част на урока учителят използва картите от Серия 1 и Серия 2. Той разделя картите пред себе си и тегли произволни карти и от двете серии. Заедно с учениците се дискутират изтеглените примери устно.

“Ученици, днес ще задълбочим разбирането за собствените си преживявания, чрез използването на картите за силните страни и добродетелите ни през интереси от ежедневието. Ще разберем кога използваме тези страни и добродетели в обикновените си случки от деня. Когато веднъж се научим да ги разпознаваме, след това ще можем да ги използваме по-често и по-балансирано в деня си. Това познание от своя страна ще ни донесе по-голямо удовлетворение от собствените ни възможности, а също така ще заздравя и социалните ни взаимоотношения. Ще разделя картите на две серии

и ще изтегля няколко карти от всяка серия. Заедно с целия клас ще отговорим на условието на картата, като нека да помислим кои качества и добродетели са засегнати.”

Примерни теми от картите са:

- Серия 1 - “10 положителни мисли”, “10 думи, с които можеш да опишеш себе си”, “10 възможности, които бих направил, ако можех”, “10 съвета, които бих дал на другите”, “10 силни страни от характера ти”.
- Серия 2 - “10 ситуации, в които си проявил състрадание”, “10 ситуации, в които си проявил сътрудничество”, “10 ситуации, в които си проявил признателност”, “10 ситуации, в които си използвал любовта си”, “10 ситуации, в които си простил”.

Всяка една карта съдържа условието за десет лични случки от една категория, с които се цели учениците да анализират собствените си преживявания. Не е задължително условие всички десет да бъдат назовани. Ако учениците се затруднят с даване на примери от личния си живот, учителят също може да даде такива от своя по поставената тема.

Затвърждаване (време за провеждане - 15 мин.):

В този етап учениците трябва да затвърдят анализирането на собствените си добродетели. Те получават задача да работят в групи, като използват картите от Серия 2. За тази цел учителят раздава работните табла, като сам решава дали учениците да работят по двама, четирима или шестима. Могат да бъдат поставени две цели пред групата:

- Вариант 1 - Всеки един от учениците тегли карта и в рамките на поставеното време от учителя, трябва да разкаже на останалите в групата собствени преживявания по темата от картата. Всеки един от групата трябва да представи поне едно преживяване, което да отговаря на темата. След

края на даденото от учителя време, всяка група трябва да вземе единно решение и да сподели три ситуации, свързани с избраната добродетел, които са взети от участниците в съответната група.

- Вариант 2 - Всеки един от учениците тегли карта и в рамките на поставеното време от учителя, трябва да разкаже на останалите в групата собствени преживявания по темата от картата. Групата трябва да вземе единно решение и да избере едно от преживяванията на всички участници. След това трябва да създаде/състави история, която да разкаже/прочете на останалата част от класа след края на даденото от учителя време. Целта на останалите групи е да познаят на коя добродетел съответства историята.

Инструкцията към учениците може да има следния вид:

“Ученици, в следващата задача ще се разделите на групи по двама/четирима/шестима и всеки един от групата ще изтегли карта, която съответства на определена добродетел. Целта е да:

- Вариант 1 - Разкажете на останалите членове на групата за вашите преживявания и как те се свързват с вашата изтеглената карта за добродетелите. Целта на всяка група е да избере три преживявания и да разкаже/прочете за тях, като обясните за кои добродетели се отнасят.
- Вариант 2 - Разкажете на останалите членове на групата за вашите преживявания и как те се свързват с вашата изтеглената карта за добродетелите. Целта на всяка група е да избере едно преживяване от всички споделени и да създаде/напише история, която да сподели с класа след изтичане на времето. Останалите групи трябва да познаят за коя добродетел се отнася вашата история.

За изпълнение на тази задача ще разполагате с 15 минути.”

Представяне (време за провеждане - 10 минути):

В този етап на урока учениците трябва да споделят груповите решения с останалата част от класа. Учителят е фасилитатор и подпомага процеса на представяне.

“Ученици, нека всяка една група да представи взетите решения. Останалите групи слушайте активно и можете да задавате въпроси и мнения след цялостното представяне на групата. Разполагаме с 10 минути за представяне на груповите решения.

Обратна връзка (време за провеждане - 5 минути):

В този етап на урока учителят трябва да предостави възможност на учениците да дадат обратна връзка за цялостното им преживяване в часа. Като основна цел на този урок е повишаването на мотивацията за участие на учениците в урочни задачи и учителят може да използва разнообразни методи, с които да проучи мнението им. Методът за обратна връзка е представен по следния начин:

Метод за обратна връзка - Учителят задава въпроси към конкретно разглежданите теми в урока и предлага на учениците да гласуват с ДА (палец нагоре), НЕ (пале надолу) и ГОРЕ-ДОЛУ (палец в страни). Въпросите могат да бъдат от различен вид и да разглеждат важността на използването на силните страни на човек, добродетелите, междуличностните отношения, комуникацията и споделянето, позитивното мислене и други свързани с представената урочна тема. Обратната връзка може да бъде и писмена с предварително приготвени въпроси на листчета.

“Ученици, от важно значение е даването на обратна връзка за всеки един процес, през който преминаваме, за да можем цялостно да разберем добавената му за нас стойност. Предлагам да дадете вашата обратна връзка с палец нагоре за ДА, палец надолу за НЕ и палец в страни за ГОРЕ-ДОЛУ на следните въпроси:

- “Задълбочихте ли представа си за важността на силните страни в живота на човек?”;
- “Задълбочихте ли представа си за важността на добродетели в живота на човек?”
- “Смятате ли, че споделянето е в основата на взаимоотношенията между хората?”
- “Научихте ли нови и интересни неща за себе си?”
- “Научихте ли нови и интересни неща за другите около себе си?”
- “Мислите ли, че дейностите в урока бяха полезни за вас?”
- “Мислите ли, че трябва да бъдат проведени още подобни уроци, с които да задълбочим темите за вашите силни страни и добродетели?”
- “Бихте ли препоръчали на ваши приятели участието в подобен урок?”
- “Мислите ли, че учителят успя да ви представи урока по интересен и достъпен начин?”

Методика за развитие на добродетелите и силните страни на характера чрез позитивни интервенции

Целта на методиката е да активира добродетелите и силните страни на характера на учениците от 31 СУ "Томислав Багрянов" чрез активна карта. Карте са 144 на брой, като биват разпредени по два курса:

Серия 1
Карта за активация на интересите на учениците

Серия 2
Карта за активация на добродетелите на учениците

Активните карти могат да бъдат използвани чрез различни методи, като и учебните часове, така и да бъдат използвани като домашно задание.

- Дискусии Методика нова Веседа и др.
- Работа в малки групи;
- Самостоятелна работа;
- Гипотези на презентации и проекти, свързани с добродетелите;
- Застапи за домашна работа.

В първата част на урока се използват картите от Серия 1. В тази серия са включени 98 карти, които имат за цел да активират интересите и талантите на учениците, както и да бъдат използвани като домашно задание.

Във втората част на урока се използват картите от Серия 2. В нея са включени 46 карти, които активират на добродетелите и имат за цел да бъдат използвани като домашно задание.

Методика за развитие на добродетелите и силните страни на характера чрез позитивни интервенции

Няколко табела за учениците

Няколко табела са приложени към картите за развитие на добродетелите и силните страни на характера. Те са обособени за приложени в учебните часове, като използването им е свързано с темата, която се изучава в учебника. Първата табела А (за използване в учебника) и втората табела за разпределение на лист А3. Табела В (за използване в учебника) и втората табела за разпределение на лист А3. Табела В (за използване в учебника) и втората табела за разпределение на лист А3.

Табела А

(за използване в учебника)

Детайл на разпределението на лист А3

Табела Б

(за използване в учебника)

Детайл на разпределението на лист А3

Табела В

(за използване в учебника)

Детайл на разпределението на лист А3

Методика за развитие на добродетелите и силните страни на характера чрез позитивни интервенции

Работни листовци за ученици и учители

Във втората част на урока се използват картите от Серия 2. В тази серия са включени 46 карти, които активират на добродетелите и имат за цел да бъдат използвани като домашно задание. В работните листове за ученици и учители са включени всички необходими материали за използване на картите. Учениците могат да използват картите за развитие на добродетелите и силните страни на характера.

Работният лист за ученици е предназначен за използване в учебните часове и като домашно задание. Той е предназначен за използване в учебните часове и като домашно задание.

Ученик	Име на ученика	Име на учителя	Тема на урока	Тема на урока	Тема на урока	Тема на урока	Тема на урока	Тема на урока
1								

Проект на 51. СУ "Елисавета Багряна",
част от Национална програма на МОН
"Иновации в действие",
Модул 1 "Нови учебни предмети, модули и
интердисциплинарно учене"
за учебната 2024/2025 година.

Част от иновацията на 51. СУ:
„Изграждане на 51 добродетели за 51 месеца в 51. СУ“

Включените в сборника практики са дело на
екип от педагози от 51. СУ

**СБОРНИК С ПРАКТИКИ
ЗА ДОБРОДЕТЕЛИ**

2024/2025 уч. г.

